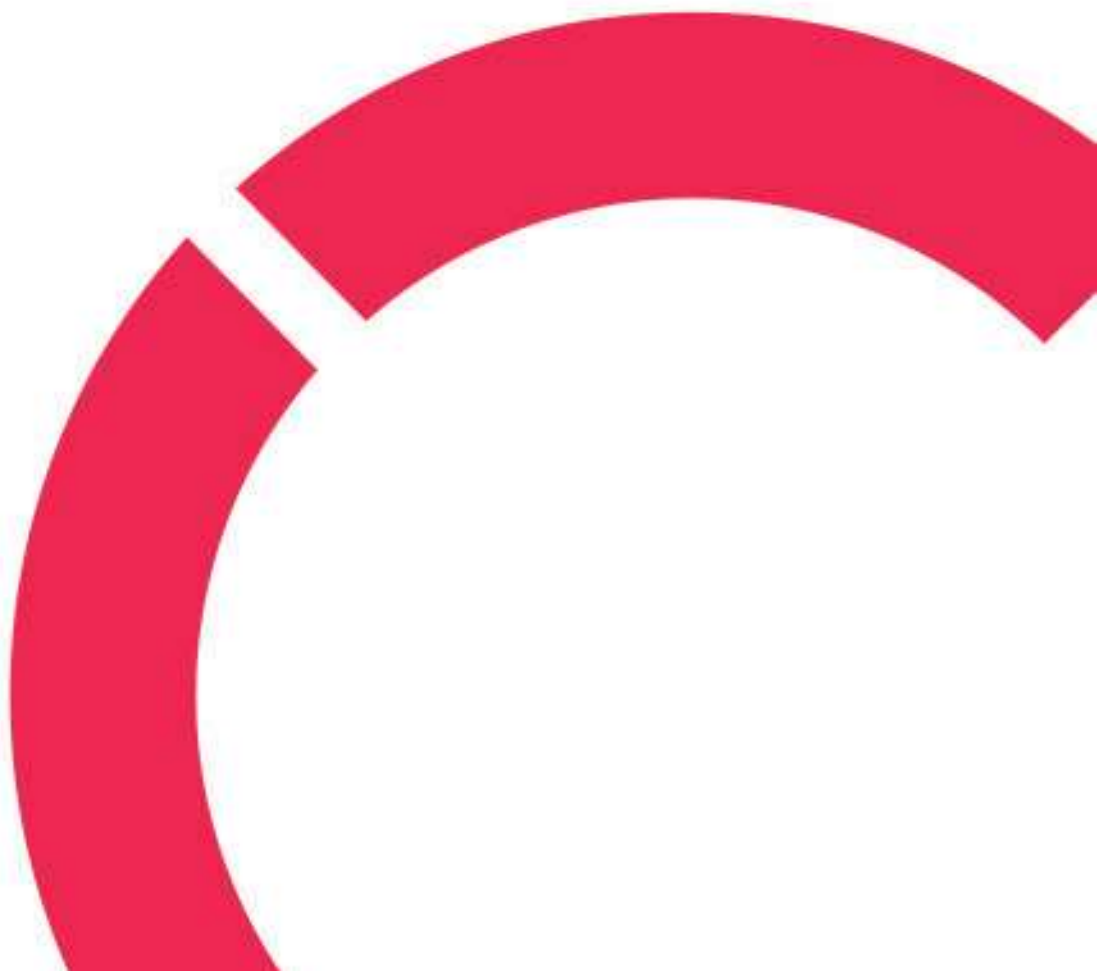

Niina Haapakoski & Ida-Maria Toivonen

VARHAISNUORI VÄKIVALLAN TEKIJÄNÄ

**Visuaalisten äänitarinoiden kehittäminen väkivallan puheeksi ottamisen tueksi
varhaisnuorten parissa**

**Opinnäytetyö
CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaalialan koulutus
Toukokuu 2025**

Centria-ammattikorkeakoulu	Aika Toukokuu 2025	Tekijä/tekijät Niina Haapakoski, Ida-Maria Toivonen
Koulutus Sosiaaliala		☒ AMK ☐ YAMK
Työn nimi VARHAISNUORI VÄKIVALLAN TEKIJÄNÄ. Visuaalisten äänitarinoiden kehittäminen väkivallan puheeksi ottamisen tueksi varhaisnuorten parissa		
Työn ohjaaja Anne Jaakonaho		Sivumäärä 36 + 3
Työelämäohjaaja Susanna Lindholm		
<p>Opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa tietoisuutta varhaisnuorille väkivallan muodoista ja niiden ilmenemisestä heidän ikäluokassaan. Opinnäytetyön tarkoitus oli luoda menetelmä väkivallan puheeksi ottamiseen varhaisnuorten parissa. Tehtävä taas oli vaikuttaa varhaisnuorten käsitykseen väkivallasta ja sen eri muodoista heidän ikäluokassaan</p> <p>Työ toteutettiin yhteistyössä Kokkolan ensi- ja turvakoti ry:n kriisi- ja väkivaltatyön yksikkö Väkevän kanssa. Kehittämistyön taustalla oli huoli varhaisnuorten väkivaltakäyttäytymisen lisääntymisestä sekä sen monimuotoisuudesta.</p> <p>Tietoperusta koostui varhaisnuoruuden kehitysvaiheen, väkivallan eri muotojen ja puheeksi ottamisen viitekehysten tarkastelusta. Lisäksi käsiteltiin väkivallan taustatekijöitä ja lainsäädännöllisiä näkökulmia. Teoreettisena viitekehysenä hyödynnettiin muun muassa Eriksonin psykososiaalista kehitysteoriaa ja Bronfenbrennerin ekologista teoriaa.</p> <p>Opinnäytetyö toteutettiin toiminnallisena kehittämistyönä. Suunnittelussa ja toteutuksessa hyödynnettiin PDCA-mallia. Menetelmä rakennettiin visuaalisen äänitarinan muotoon, jossa esitettiin fiktiivisiä tilanteita väkivallan eri muodoista. Menetelmässä käsiteltiin fyysistä, henkistä, seksuaalista, taloudellista ja digitaalista väkivaltaa. Menetelmän toimivuutta arvioitiin koululuokissa toteutetuilla tuntityöskentelyillä ja anonyymeillä palautekyselyillä.</p> <p>Palautteiden perusteella visuaaliset äänitarinat herättivät erityisesti nuoremmissa oppilaissa keskustelua ja auttoivat ymmärtämään väkivallan eri muotoja. Menetelmää pidettiin ymmärrettävänä ja käytökelpoisena ammattilaisten työssä. Haasteena oli yhteistyön käynnistäminen koulujen kanssa, mikä rajoitti menetelmän testaamista. Kehittämistyö tuotti uudenlaisen ja helposti hyödynnettävän menetelmän varhaisnuorten kanssa työskenteleville sosiaalialan ammattilaisille.</p>		

Asiasanat Digitaalinen väkivalta, fyysinen väkivalta, henkinen väkivalta, puheeksi ottaminen, seksuaalinen väkivalta, taloudellinen väkivalta, varhaisnuori, väkivalta.

ABSTRACT

Centria University of Applied Sciences	Date May 2025	Author Niina Haapakoski, Ida-Maria Toivonen
Degree programme Bachelor of Social Services		
Name of thesis EARLY ADOLESCENTS AS PERPETRATORS OF VIOLENCE. Developing visual audio stories to support violence advocacy among early adolescents		
Centria supervisor Anne Jaakonaho	Pages 36 + 3	
Instructor representing commissioning institution or company Susanna Lindholm		
<p>This thesis examined violence committed by early adolescents and explored ways to initiate conversations about violence with this age group. The aim was to develop a working method that facilitates addressing violence with early adolescents. The thesis was carried out in cooperation with Väkevä, the crisis and violence intervention unit of the Kokkola Mother and Child Home and Shelter Association. The background for the development work was concern over the increasing and diversifying nature of violent behaviour among early adolescents.</p> <p>The knowledge base focused on early adolescent development, different forms of violence, and frameworks for initiating conversations about violence. Contributing factors and legal perspectives were also discussed. The theoretical framework included Erikson’s psychosocial theory and Bronfenbrenner’s ecological theory.</p> <p>The thesis was implemented as a practice-based development project. The PDCA model was utilized in the planning and execution of the method. The method was constructed as a visual audio narrative, presenting fictional situations involving different forms of violence, including physical, psychological, sexual, financial, and digital violence. The effectiveness of the method was assessed through classroom sessions and anonymous feedback surveys.</p> <p>According to the feedback, the visual audio narratives sparked discussion especially among younger pupils and helped them understand different forms of violence. The method was considered clear and useful for professionals. Challenges were encountered in initiating cooperation with schools, which limited the testing of the method. The development project resulted in a novel and accessible working method for social work professionals working with early adolescents.</p>		

<p>Key words Digital violence, physical violence, emotional violence, raising awareness, sexual violence, economic violence, early adolescence, violence.</p>
--

KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY

Digitaalinen väkivalta

Digitaalisella väkivallalla tarkoitetaan teknologisten laitteiden välityksellä tapahtuvaa toisen ihmisen loukkaamista, vahingontekoa, kontrollointia tai tarkkailua.

Fyysinen väkivalta

Fyysisellä väkivallalla tarkoitetaan toiseen ihmiseen kohdistuvaa fyysistä satuttamista tai fyysisellä väkivallalla uhkailua.

Henkinen väkivalta

Henkinen väkivalta voi ilmetä esimerkiksi uhkailuna, kiristämisenä, pelon ilmapiirin luomisena, voimakkaana mustasukkaisuutena, kontrollointina ja elämänpiirin kaventamisena tai näillä uhkailuna.

Puheeksi ottaminen

Puheeksi ottaminen on keskustelun aloittamiseen liittyvä menetelmä, jonka avulla halutaan nostaa hankala puheenaihe keskusteluun kaikkia osapuolia kunnioittaen.

Seksuaalinen väkivalta

Seksuaalinen väkivalta on toisen henkilön koskemattomuuden tai seksuaalisen itsemääräämisoikeuden rikkomista, joka voi ilmetä fyysisin keinoin, esim. luvatta koskemisenä, tai henkisin keinoin, esim. seksuaaliseen tekoon painostamisena.

Taloudellinen väkivalta

Taloudellinen väkivalta on toisen henkilön taloudelliseen tilanteeseen vaikuttamista negatiivisesti, taloudellisen tilanteen kontrollointia tai toisen omaisuudesta hyötymistä omaksi edukseen.

Varhaisnuori

Mannerheimin Lastensuojeluliiton mukaan varhaisnuori ikävaiheena tarkoittaa 12–15 vuotta vanhoja nuoria.

Väkivalta

WHO:n määritelmän mukaan väkivalta on fyysisen voiman tai vallan tahallista käyttöä tai sillä uhkaamista, joka kohdistuu ihmiseen itseensä, toiseen ihmiseen, ihmisryhmään tai yhteisöön tavalla, joka

suurella todennäköisyydellä johtaa loukkaantumiseen, kuolemaan, psykologiseen haittaan, huonoon kehitykseen tai puutteeseen.

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY
SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 OPINNÄYTETYÖN TOIMINTAYMPÄRISTÖN KUVAUS	3
2.1 Opinnäytetyön tarkoitus, tavoite ja tehtävä	4
2.2 Opinnäytetyön toteutus	5
3 OPINNÄYTETYÖN KESKEISTÄ TIETOPERUSTAA	6
3.1 Varhaisuusnuoruus kehitysvaiheena.....	6
3.2 Väkivallan määrittely ja sen muodot varhaisnuorten keskuudessa.....	7
3.2.1 Fyysinen väkivalta.....	7
3.2.2 Seksuaalinen väkivalta.....	8
3.2.3 Henkinen ja taloudellinen väkivalta.....	8
3.2.4 Digitaalinen väkivalta	9
3.3 Väkivallan taustatekijät.....	10
3.4 Väkivallan puheeksi ottaminen sosiaalialalla.....	10
3.5 Kehittämistyö teoriassa ja tässä opinnäytetyössä	11
4 KEHITTÄMISTYÖN PROJEKTIN KUVAUS	13
4.1 Plan – kevät 2024.....	14
4.2 Plan – syksy 2024.....	16
4.3 Do – toteuttaminen.....	18
4.4 Check – palautteet.....	19
4.5 Act – korjaus.....	27
4.6 Kehittämiprojektin yhteenveto ja menetelmän jatkokäyttö	27
5 OPINNÄYTETYÖN EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS	29
6 OPINNÄYTETYÖN ARVIOINTI	31
7 POHDINTA	32
LÄHTEET	34
LIITTEET	
KUVIOT	
KUVIO 1. Kehittämistyön projektin aikajana	5
KUVIO 2. PDCA-malli	13
KUVIO 3. Oppilaiden vastaukset kysymykseen ”Saitko uutta tietoa väkivallan muodoista?”	20
KUVIO 4. Oppilaiden vastaukset kysymykseen ”Oliko tunnin aihe mielestäsi mielenkiintoinen?”	20
KUVIO 5. Oppilaiden vastaukset kysymykseen ”Vaikuttiko tuntityöskentely käsitykseen väkival- lasta?”	21

KUVIO 6. Oppilaiden vastaukset kysymykseen ”Muuttaisitko jotain tuntityöskentelystä?”	21
KUVIO 7. Oppilaiden vastaukset kysymykseen, mitä muuttaisivat tuntityöskentelyssä?	22
KUVIO 8. Oppilaiden antamaa muuta palautetta/terveisiä	22
KUVIO 9. Opinnäytetyön tilaajan vastaukset kysymykseen ”Kuinka ymmärrettävästi ja vaikuttavasti äänitarinoissa tuli esille fyysinen väkivalta?”	23
KUVIO 10. Opinnäytetyön tilaajan vastaukset kysymykseen ”Kuinka ymmärrettävästi ja vaikuttavasti äänitarinoissa tuli esille henkinen väkivalta?”	23
KUVIO 11. Opinnäytetyön tilaajan vastaukset kysymykseen ”Kuinka ymmärrettävästi ja vaikuttavasti äänitarinoissa tuli esille digitaalinen väkivalta?”	24
KUVIO 12. Opinnäytetyön tilaajan vastaukset kysymykseen ”Kuinka ymmärrettävästi ja vaikuttavasti äänitarinoissa tuli esille seksuaalinen väkivalta?”	24
KUVIO 13. Opinnäytetyön tilaajan vastaukset kysymykseen ”Kuinka ymmärrettävästi ja vaikuttavasti äänitarinoissa tuli esille seksuaalinen väkivalta?”	25
KUVIO 14. Opinnäytetyön tilaajan vastaukset kysymykseen ”Tulisiko äänitarinoiden visuaalista ilmettä muuttaa jotenkin?”	25
KUVIO 15. Opinnäytetyön tilaajan vastaukset siihen, miten visuaalisten äänitarinoiden ilmettä tulisi muuttaa?	26
KUVIO 16. Opinnäytetyön tilaajan muut terveiset ja kommentit	26
KUVIO 17. Kehittämistyön projektin keskeiset tulokset	28

KUVAT

KUVA 1. Ensimmäinen interventio Nollapisteessä	15
--	----

1 JOHDANTO

Varhaisnuoruus on kehitysvaihe, jossa yksilön psykologinen, sosiaalinen ja emotionaalinen kehitys etenee nopeasti. Tänä aikana nuoret muodostavat identiteettiään ja opettelevat navigoimaan monimutkaisissa sosiaalisissa ympäristöissä, kuten vertaisryhmissä, perheissä ja koulussa. (Dunderfelt 2011, 234–243.) Koska varhaisnuoruus on identiteetin ja sosiaalisten taitojen kehittymisen aikaa, väkivallan puheeksi ottaminen on keskeinen keino ennaltaehkäistä haitallisten toimintamallien rakentumista. Bronfenbrennerin ekologisen teoriankin mukaan nuoren käsitys hyväksyttävästä käyttäytymisestä muotoutuu hänen välittömässä ympäristössään (Dunderfelt 2011, 25–26).

Poliisin tilastojen mukaan pahoinpitelyrikoksissa epäiltyjen alle 15-vuotiaiden määrä nousi vuonna 2023 edeltävästä vuodesta 54 prosenttia ja törkeissä pahoinpitelyrikoksissa peräti 186 prosenttia. 15–17-vuotiaiden kohdalla vastaavat luvut olivat 17 ja 63 prosenttia. Kasvua oli siis etenkin alle 15-vuotiaiden keskuudessa ja törkeissä tekemuodoissa. Nuorten tekemän väkivallan raaistumiseen viittaa myös ilmiö, jossa väkivallantekoja kuvataan ja jaetaan sosiaalisessa mediassa. Tämä voi paitsi lisätä väkivallan hyväksyttävyyttä nuorten keskuudessa, myös pahentaa uhrien kokemaa kärsimystä. Lisäksi nuorten tekemä väkivalta on keskittynyt yhä nuorempiin ikäryhmiin, rikosten uhreiksi valikoituu niin ikään entistä nuorempia. (Vauhkonen & Korhonen 2025.) Nuorten väkivallan tekojen yleistymisen korostaa väkivallan puheeksi ottamisen tärkeyttä ja tämän opinnäytetyön ajankohtaisuutta.

Opinnäytetyömme tarkoitus on kehittää menetelmä väkivallan puheeksi ottamiseen varhaisnuorten parissa. Tavoitteena on saada tuotettua tietoisuutta varhaisnuorille väkivallasta ja sen eri muodoista, jotka ilmenevät erityisesti heidän ikäluokassaan. Opinnäytetyömme tehtävä on vaikuttaa varhaisnuorten käsitykseen väkivallasta ja sen eri muodoista heidän ikäryhmässään. Opinnäytetyömme tilaaja on Kokkolan ensi- ja turvakoti Ry:n Kriisi- ja väkivaltatyön yksikkö Väkevä. Väkevässä työskennellään lähisuhdeväkivallan tekijöiden, kokijoiden sekä sille altistuneiden kanssa (Kokkolan ensi- ja turvakoti ry).

Opinnäytetyö toteutettiin toiminnallisena kehittämistyön projektina. Kehittämistyön projektin kuvaamisessa hyödynsimme PDCA-mallia (KUVIO 2). PDCA-mallin mukaisesti työmme vaiheet olivat suunnittelu, toteuttaminen, tarkastus ja korjaus (Arter 2024). Lisäksi toteutimme kaksi anonyymiä pa-

lautteen keruuta, joista toinen oli suunnattu varhaisnuorille ja toinen opinnäytetyön tilaajalle, eli Väkevän työryhmälle (KUVIOT 3-16). Tietoperustamme koostuu varhaisnuoruuteen ja väkivaltaan liittyvästä teorian tiedosta.

2 OPINNÄYTETYÖN TOIMINTAYMPÄRISTÖN KUVAUS

Teimme opinnäytetyömme toimeksiantona Kokkolan ensi- ja turvakoti ry:n kriisi- ja väkivaltatyön yksikkö Väkevään. Kokkolan ensi- ja turvakoti ry on yhdistys, joka tarjoaa ensi- ja turvakotitoiminnan lisäksi myös matalan kynnyksen palveluja sekä avopalvelumuotoista tukea vanhemmuuteen, päihteetönmään odotus- ja vauva aikaan, eroon lapsiperheessä sekä väkivallasta selviämiseen. Kriisi- ja väkivaltatyöyksikkö Väkevässä tarjotaan apua lähisuhdeväkivallan tekijöille, kokijoille sekä väkivallalle altistuneille. Väkevän toimintaan kuuluu myös vaikuttamistyö, jota toteutetaan mm. koulu- ja tapahtumavierailujen muodossa. Vaikuttamistyön tarkoituksena on ennaltaehkäistä ja lisätä tietoisuutta väkivallasta ja sen eri muodoista, sekä madaltaa kynnystä avun hakemiseen ja väkivallan puheeksi ottamiseen. (Kokkolan ensi- ja turvakoti ry.)

Ajatus opinnäytetyön aiheeseen heräsi keväällä 2024 työharjoitteluiden aikana käytyjen pohdintojen kautta. Harjoitteluissa käydyissä keskusteluissa nousi huoli siitä, että varhaisnuorten välinen väkivalta, sekä väkivallan kuvaaminen ja materiaalin jakaminen ovat lisääntyneet (Suonpää, Raeste & Saarteenoja 2024, 25–26). Väkivallan normalisoituminen esimerkiksi väkivaltaa ihannoivan musiikin tai sosiaalisen median välityksellä on tehnyt osasta nuoria entistä turtuneempia väkivallalle, eikä sen seurauksia välttämättä enää ymmärretä tai niistä ei välitetä. (Riihimaa 2023.) Ilmiötä tarkastelimme omien harjoitteluidemme kautta eri näkökulmista. Toisen meistä ollessa harjoittelussa Väkevässä ilmiö nousi esille työryhmän välisissä keskusteluissa. Toisaalta kuraattorin työn harjoittelussa ilmiö tuli esiin riitosen ja erilaisten tilanteiden jälkiselvittelyssä, jossa väkivaltaa lasten ja nuorten välillä oli tapahtunut. Keväällä 2024 sattui myös Suomen mittakaavassa hyvin traaginen tapahtuma, Viertolan kouluampuminen, jossa tekijät ja uhrin olivat kaikki alakouluikäisiä (Poliisi 2024). Tämäkin herätti ajatusta, että väkivallan puheeksi ottaminen ja ehkäisy, myös nuorempien parissa, on hyvin ajankohtaista.

Tämän opinnäytetyön kohderyhmäksi on valikoitunut varhaisnuoret, eli Mannerheimin Lastensuojeluliiton määritelmän mukaan 12–15-vuotiaat (MLL). Syy tämän kohderyhmän valitsemiselle on useiden lähteiden, sosiaalisen median ja yleisen ammatillisesti kehittyneen mielikuvan mukaan rakentunut ymmärrys siitä, että aiemmin tyypillisemmin nuorten tai nuorten aikuisten välinen väkivaltakäyttäytyminen on laajentunut yhä nuoremmille tekijöille sekä kokijoille (Vauhkonen & Korhonen 2025).

Opinnäytetyömme on merkityksellinen meille tulevina sosiaalialan ammattilaisina. Väkivalta ja sen puheeksi ottaminen koskettaa monia eri asiakasryhmiä, joten asiaan paneutumisesta on varmasti hyötynyt siitä huolimatta, minkä asiakasryhmän kanssa päädyimme työskentelemään tulevaisuudessa. Etsimällä tietoa aiheesta sekä luovia tapoja toiminnallisen osuuden toteuttamiseen kasvamme ammatillisesti myös valmiimmaksi kohtaamaan ja ottamaan puheeksi haastaviakin teemoja. Sosiaalihuoltolain (1301/2014) 9§ velvoittaa hyvinvointialueen ja kunnan viranomaisia seuraamaan ja edistämään yhteistyössä lasten ja nuorten hyvinvointia sekä poistamaan kasvuolojen epäkohtia ja ehkäistävä niiden syntymistä. Lasten ja nuorten kasvuoloista ja sosiaalisista ongelmista on sosiaalihuollosta vastaavan viranomaisen välitettävä tietoa sekä annettava asiantuntija-apua sitä tarvittaessa. (Sosiaalihuoltolaki 1301/2014.)

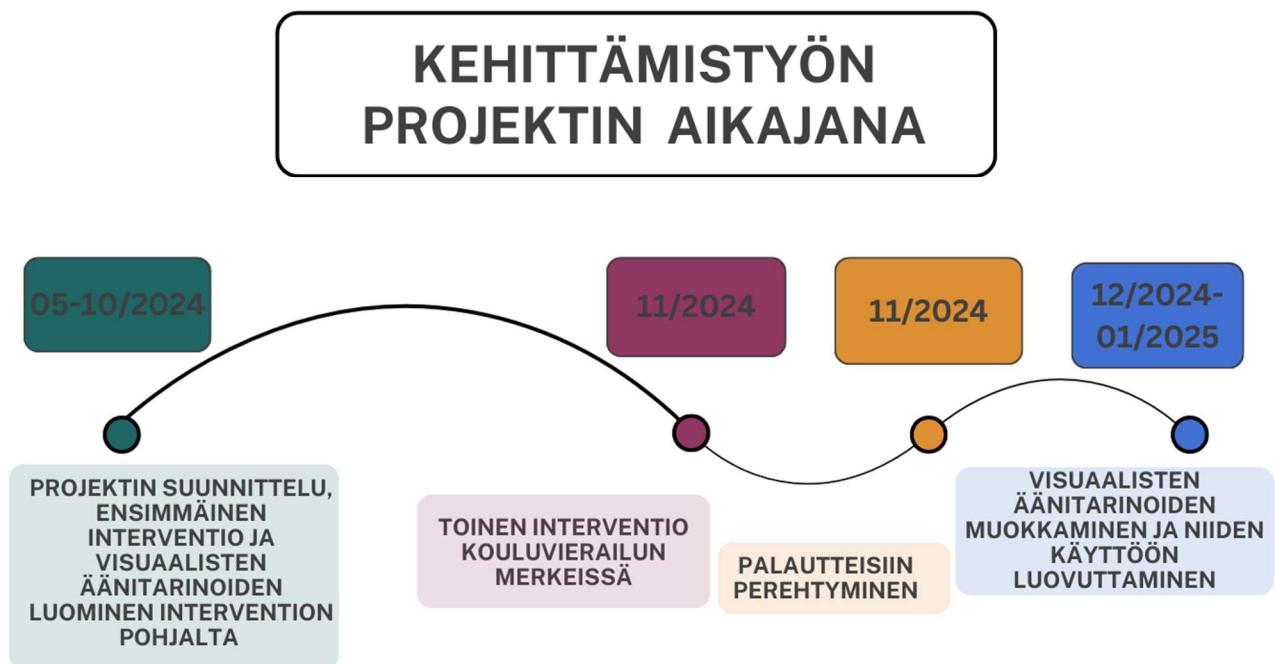
2.1 Opinnäytetyön tarkoitus, tavoite ja tehtävä

Opinnäytetyömme on toiminnallinen opinnäytetyö, jossa kehittämistehtävänä on uusi väkivallan puheeksi ottamisen menetelmä Kokkolan ensi- ja turvakoti ry:n kriisi- ja väkivaltatyöyksikkö Väkevään. Opinnäytetyömme tarkoitus on luoda menetelmä väkivallan puheeksi ottamiseen varhaisnuorten parissa. Tehtävä taas on vaikuttaa varhaisnuorten käsitykseen väkivallasta ja sen eri muodoista heidän ikäluokassaan. Opinnäytetyön tilaaja organisaation ohjaajat pystyvät jatkossa hyödyntämään luomaamme menetelmää työskennellessään varhaisnuorten parissa. Menetelmää pystytään hyödyntämään tilanteissa, joissa kohdataan varhaisnuoria ryhmänä ja tarvitaan valmista materiaalia väkivallan puheeksi ottamisen helpottamiseksi.

Menetelmä toteutettiin visuaalisena äänitarinana, jonka tarinat ovat kuvitteellisia tapausesimerkkejä varhaisnuorten välillä esiintyvistä väkivallan muodoista. Teimme kesäkuussa 2024 alkukartoituksen nuorille suunnatussa tapahtumassa, missä kartoitimme nuorten käsityksiä väkivallasta ja sen eri muodoista (LIITE 1). Tulosten ja nuorten kanssa käytyjen keskustelujen perusteella valitsimme menetelmässämme esiintyviksi väkivallan muodoiksi taloudellisen, seksuaalisen, henkisen, fyysisen ja digitaalisen väkivallan. Opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa tietoisuutta varhaisnuorille edellä mainituista väkivallan muodoista ja niiden ilmenemisestä heidän ikäluokassaan. Kohdatessamme nuoria kesäkuussa 2024 järjestetyssä tapahtumassa nousi esille, ettei omaa tai toisen toimintaa usein tunnusteta väkivallaksi. Kokemuksemme mukaan nuoret saattavat usein vähätellä väkivaltaa puhumalla siitä vain kiusaamisena.

2.2 Opinnäytetyön toteutus

Opinnäytetyömme on toiminnallinen opinnäytetyö, jossa noudatetaan laadullisen tutkimusperinteen mukaisesti toimintatutkimuksen muutos- ja osallisuusorientaatiota kehittämistyön työkaluna. Tämä prosessi kuvataan tässä toiminnallisessa opinnäytetyössä PDCA-mallin mukaan. PDCA-mallin vaiheet ovat suunnittelu, toteutus, tarkistus ja korjaus. Kokonaisuudessaan kehittämistyön projekti vei noin kuusi kuukautta, josta pisimpään vei suunnitteluvaihe, joka kesti viisi kuukautta. Suunnitteluvaihe piti sisällään myös yhden intervention, joka toteutettiin Nollapiste-tapahtumassa. Suunnitteluvaihe sattui ajallisesti osumaan myös kesäloman kanssa päällekkäin, joten aktiivista työskentelyä suunnittelun parissa oli noin kolme kuukautta. Tämän jälkeen aikaa meni koulun kanssa tehtävän yhteistyön käynnistämiseen. Toinen interventio, eli puheeksi ottamisen menetelmän testaaminen oppilasryhmillä, toteutui marraskuussa. Tämän jälkeen tarkastelimme kyselyissä saamamme palautteet ja teimme tarvittavat muutokset, minkä jälkeen menetelmä luovutettiin eteenpäin opinnäytetyön tilaajalle.

KUVIO 1. Kehittämistyön projektin aikajana

3 OPINNÄYTETYÖN KESKEISTÄ TIETOPERUSTAA

Tietoperusta tarkastelee varhaisnuoruutta ikäkautena, kehityksellisen, yhteiskunnallisen ja kulttuurisen ymmärryksen valossa. Varhaisnuoruus on intensiivisen kasvun ja muutoksen aikaa, jolloin yksilön identiteetti muotoutuu sosiaalisten suhteiden, ympäristön ja median vaikutuksesta. Tänä kehitysvaiheena nuori kohtaa monia haasteita, joiden ymmärtäminen vaatii laaja-alaista viitekehystä. Keskeisenä taustana toimivat muun muassa Eriksonin psykososiaalinen teoria ja Bronfenbrennerin ekologinen malli, jotka avaavat yksilön kehitystä suhteessa ympäristöönsä. Lisäksi tarkastellaan väkivallan ilmenemismuotoja ja niiden yleisyyttä nuorten keskuudessa sekä ilmiön yhteiskunnallisia taustatekijöitä. Näitä näkökulmia yhdistämällä luodaan kattava kuva siitä, miksi ja miten väkivalta kietoutuu varhaisnuoruuden kehitykseen, ja millaisia keinoja sen tunnistamiseen, ennaltaehkäisyyn ja puheeksi ottamiseen tarvitaan.

3.1 Varhaisuusnuoruus kehitysvaiheena

Varhaisnuoruus on kehitysvaihe, jossa psykologinen, sosiaalinen ja emotionaalinen kasvu etenee nopeasti. Erik H. Eriksonin (1968) psykososiaalinen teoria korostaa, että tämän ikäkauden keskeinen kehitystehtävä on identiteetin ja roolien hajaannuksen välinen ristiriita. Nuoret pyrkivät ymmärtämään, keitä he ovat ja mikä on heidän paikkansa yhteiskunnassa. Identiteetti rakentuu pitkälti vertaisryhmien tarjoaman hyväksynnän ja kuuluvuuden tunteen kautta. Vertaisryhmät voivat kuitenkin myös lisätä riskiä omaksua väkivaltaisia toimintamalleja. (Dunderfelt 2011, 234–243.) Opinnäytetyö vastaa tähän kehityshaasteeseen. Tarinoissa nostetaan esille nuorten tarpeet hyväksynnän sekä rajojen asettamiseen. Ilmiöt liittyvät suoraan identiteetin rakentumisen vaiheeseen, jossa nuoret pyrkivät ymmärtämään, millaisia rajoja heidän tulisi asettaa itselleen ja muille.

Varhaisnuoruuden vaiheita voidaan pohtia myös Bronfenbrennerin ekologisen teorian kautta. Teoria tarkastelee yksilön kehitystä monikerroksisena prosessina, jossa mikrosysteemi, mesosysteemi ja makrosysteemi vaikuttavat nuoren käyttäytymiseen. Bronfenbrennerin ekologisen teorian mukaan mikrosysteemin muodostaa perhe, koulu sekä vertaisryhmät, joissa nuoren käsitykset hyväksyttävästä käyttäytymisestä muodostuvat. Mesosysteemi viittaa perheen ja koulun välisiin vuorovaikutussuhteisiin, jotka tukevat nuoren kykyä tunnistaa väkivallan ilmiöitä ja hakea tarvittaessa apua. Makrosysteemi

missä kulttuuriset arvot ja median vaikutus, kuten väkivallan normalisoituminen sosiaalisessa mediassa ja viihteessä, voivat tehdä nuorista turtuneita väkivallan seurauksille. (Dunderfelt 2011, 25–26.) Bronfenbrennerin kehitysteoria syventää ajatusta siitä, että laajemmat yhteiskunnalliset normit vaikuttavat yksilön käyttäytymiseen. Samalla se korostaa kriittisen mediakasvatuksen ja väkivallan puheeksi ottamisen merkitystä nuorten parissa.

3.2 Väkivallan määrittely ja sen muodot varhaisnuorten keskuudessa

Vuoden 2020 nuorisoriikollisuuskyselyn mukaan nuorten asenteet rikoksia kohtaan ovat muuttuneet osin hyväksyvämmiksi. Tämä tulee esiin väittämässä, joissa vastaaja on samaa mieltä, että laittomuudet ovat hyväksytyjä osana normaalia kasvua tai nuorten pahaa oloa. (Kaakinen & Näsi 2021, 20.) Vuoden 2024 kyselyn väittämä ”lakia rikkova nuori viestittää pahaa oloaan” sai edelleen hyväksynnän lähes puolelta vastaajista, mutta murrosikää ei enää pidetä niin hyväksyttynä (Suonpää ym. 2024, 31).

3.2.1 Fyysinen väkivalta

Fyysinen väkivalta on yksi yleisimmistä nuorten kokemista väkivallan muodoista. Se on väkivallan muodoista helpoin tunnistaa, mutta voi silti jäädä huomaamatta. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (2024) mukaan fyysinen väkivalta voi tarkoittaa tönimistä, lyömistä, potkimista, tukistamista, pään hakkaamista, kuristamista, raapimista, repimistä tai ravistelua. Fyysiseen väkivaltaan voi liittyä myös väkivallalla uhkailu sekä ampuma- tai teräaseen käyttö tai sillä uhkaaminen. Väkivallan vakavuus voi vaihdella lievältä fyysisestä koskemattomuuden loukkaamisesta hengenvaarallisiin tekoihin. (Väkivallan muodot 2024.)

Vuoden 2023 kouluterveyskyselyn mukaan 21 % perusopetuksen 8. ja 9. luokan pojista oli kokenut fyysistä uhkaa viimeisen vuoden aikana ja tytöistä 15 %. Mitä vanhemmasta lapsesta on kyse, sitä useammin väkivallan tekijä on ikätoveri. (Lasten ja nuorten hyvinvointi – Kouluterveyskysely 2023, 7.) Nuorisoriikollisuuskyselyn mukaan yleisimmin fyysistä väkivaltaa nuoriin kohdisti sisarukset (13 %), kaverit (9 %) sekä muut tutut nuoret (6 %) (Suonpää ym. 2024, 23). Nuorten fyysinen väkivalta on esiintyvyydeltään pysynyt lähes samana, mutta seuraukset ovat vakavampia: 15 % pahoinpitelyistä vaati sairaalahoitoa vuonna 2020 (Kaakinen & Näsi 2021, 8). Tämä osoittaa, että vaikka väkivaltaa ei

esiinny useammin, sen intensiteetti on kasvanut. Fyysisen väkivallankokemukset ovat yleisempiä poikien kuin tyttöjen keskuudessa (Lasten ja nuorten hyvinvointi – Kouluterveyskysely 2023, 7).

3.2.2 Seksuaalinen väkivalta

Suomen rikoslaissa (39/1889) käsitellään seksuaalista väkivaltaa useissa pykälissä, erityisesti luvussa 20, joka käsittelee seksuaalirikoksia. Seksuaalinen väkivalta Suomen rikoslain mukaan kattaa kaikki seksuaaliset teot, jotka tapahtuvat ilman toisen vapaata ja tietoon perustuvaa suostumusta. (Rikoslaki 39/1889.) Suomen seksuaalirikoslainsäädäntö uudistui merkittävästi vuonna 2023. Uudistuksen tavoitteena on vahvistaa uhrin suostumuksen merkitystä, parantaa rikoksen uhrien oikeusturvaa ja modernisoida sääntelyä vastaamaan paremmin yhteiskunnan arvoja ja kansainvälisiä velvoitteita, kuten Istanbulin sopimusta. (Oikeusministeriö 2023.) Uudistuneessa rikoslaissa voimaan tulleen muutoksen takia seksuaaliseen ahdisteluun voi syyllistyä koskettelun lisäksi myös muulla tavalla teon ollessa riittävän vakava. Tämä lakiuudistus teki esimerkiksi alastonkuvien toiselle, ilman vastaanottajan suostumusta, lähettamisestä lain silmissä tuomittavan rikoksen. (Rikoslaki 39/1889.) Rikoslakiuudistuksen tuomat muutokset nostimme esille myös visuaalisissa äänitarinoissamme.

3.2.3 Henkinen ja taloudellinen väkivalta

Henkinen väkivalta on yleisin väkivallan muoto, mutta se jää usein tunnistamatta sen hienovaraisuuden vuoksi. Sen keskeinen tavoite on kontrolloida ja hallita väkivallan kokijaa erilaisin keinoin, mikä voi ilmetä sekä arkipäiväisessä vuorovaikutuksessa että pidempiaikaisessa käyttäytymismallissa. Henkinen väkivalta voi olla esimerkiksi alistamista, vähättelyä, eristämistä ystävistä tai sukulaisista, liikkumisen rajoittamista, pakonomainen yhteydenpito, taloudellinen kontrolli sekä fyysisellä väkivallalla uhkaaminen. Henkistä väkivaltaa esiintyy lähes aina myös fyysisen väkivallan yhteydessä, ja väkivallan uhan alla eläminen itsessään on henkistä väkivaltaa. Monille uhreille juuri pelko ja jatkuva varuillaan olo ovat raskaimpia kokemuksia, jopa konkreettista fyysistä väkivaltaa kuormittavampia. (Ensi- ja turvakotien liitto.)

Taloudellinen väkivalta on toisen henkilön kontrollointia, riistoa tai toisen taloudellisten resurssien heikentämistä, usein hyötymällä tilanteesta itse. Taloudellinen väkivalta näyttäytyy usein parisuh-

teessa, mutta myös muissa lähisuhteissa, kuten lapsen, vanhemman, isovanhempien tai kavereiden välillä. Nuorten keskuudessa taloudellinen väkivalta voi ilmetä monin eri tavoin. Se voi ilmetä nuorten välillä esimerkiksi kiristyksenä, rahan lainaamiseen pakottamisena tai digitaalisten maksuvälineiden väärinkäyttönä. Sosiaalinen media ja verkkoympäristöt voivat mahdollistaa uudenlaisia taloudellisen väkivallan muotoja, kuten verkkohuijauksia, rahan kiristämistä tai esim. pelitilien tai lahjakorttien anastamisena. (Taloudellinen väkivalta 2024.)

3.2.4 Digitaalinen väkivalta

Digitaalinen väkivalta eroaa muista väkivallan muodoista siinä, että se voi tapahtua missä ja milloin tahansa. Sen vaikutukset voivat olla pitkäkestoisia, sillä sosiaalisen median ja digitaalisten viestintäalustojen kautta väkivallan muodot, kuten uhkaukset tai nöyryyttävät julkaisut, voivat levitä laajalle yleisölle. Digitaalisen väkivallan luonne tekee siitä myös erityisen haastavaa havaita ja ehkäistä, sillä se tapahtuu usein aikuisilta piilossa. Varhaisnuoret ovat erityisen alttiita digitaaliselle väkivallalle, koska he ovat aktiivisia sosiaalisessa mediassa, mutta eivät aina osaa suojata yksityisyyttään tai arvioida vuorovaikutustilanteiden riskejä. (Digitaalinen väkivalta.)

Digitaalisesta väkivallasta puhuttaessa voidaan nostaa esiin myös huolestuttava ilmiö. Pahoinpitelyyn viimeisen 12 kuukauden aikana osallistuneista vastaajista 11 % kertoi, että hän itse tai toinen henkilö kuvasi vähintään yhden näistä väkivallanteoista. Tapauksista, joissa tilannetta oli kuvattu, noin puolessa (56 %) materiaalia oli tekijän tiedon mukaan jaettu sosiaalisessa mediassa. Toisaalta nuorisoriikollisuuskyselyn mukaan vastaajista 62 % oli nähnyt kiusaamista sisältävää materiaalia vieraasta nuoresta ja 22 % oli nähnyt tällaista materiaalia oman koulunsa oppilaasta. (Suonpää ym. 2024 25–26.)

UNESCO:n raportti "School Violence and Bullying: Global Status Report" nostaa esiin digitaalisen väkivallan nopean lisääntymisen kouluikäisten lasten ja nuorten keskuudessa maailmanlaajuisesti. Raportin mukaan jopa 36 % koululaisista on kokenut verkkokiusaamista, mikä tekee siitä merkittävän huolenaiheen globaalilla tasolla (Unesco 2021). UNESCO:n raportissa esitetään useita keskeisiä suosituksia digitaalisen väkivallan ehkäisemiseksi. Näistä yhtenä tärkeimmistä on tietoisuuden lisääminen nuorille, opettajille ja vanhemmille (Unesco 2021). Suomalaisessa kontekstissa digitaalinen väkivalta on tunnistettu osaksi kouluympäristön arkea. Esimerkiksi kouluterveyskysely tuo esiin, että yhä useampi nuori kokee verkkohäirintää tai muuta digitaalista kiusaamista (THL 2023). Perusopetuslain 628/1998 pykälässä 29 turvataan oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön.

3.3 Väkivallan taustatekijät

Väkivallan tutkimuksessa on todettu, ettei yksittäinen tekijä selitä väkivaltaista käyttäytymistä, eikä kaikkia taustavaikuttimia voida aina tunnistaa. Kiusaamisen ehkäisyssä on tärkeää ymmärtää, mitkä tekijät vaikuttavat väkivaltaiseen käytökseen ja miten ne liittyvät toisiinsa. Tämän monimutkaisuuden hahmottamiseksi on kehitetty ekologinen malli, jonka WHO loi 1970-luvulla ja jota on sittemmin sovellettu laajasti nuorisoväkivallan tutkimuksessa. Malli tarkastelee väkivaltaa neljällä tasolla: yhteiskunta, yhteisö, ihmissuhdeverkosto ja yksilö. Kiusaamisväkivallan voidaan harvoin ajatella johtuvan vain yhdestä riskitekijästä. Usein haasteet johtuvat usean riskitekijän muodostamasta monimutkaisesta yhdistelmästä. (WHO 2021.)

Yleisesti tunnistettuja väkivaltaiselle käyttäytymiselle altistavia yksilötason riskitekijöitä ovat esimerkiksi lapsuuden kaltoinkohtelu, psyykkiset häiriöt ja päihteiden väärinkäyttö (WHO 2021). Kiusaamisväkivallan taustalla voi yksilötasolla olla myös tekijän epävarmuutta, kateutta uhria kohtaan, ennakkoluuloja sekä vaikeuksia hyväksyä erilaisuutta. Myös heikko itsetunto ja pelko sosiaalisen aseman menettämisestä voivat johtaa väkivaltaiseen käyttäytymiseen ikätoveria kohtaan. Lisäksi tekijä saattaa pyrkiä vahvistamaan omaa asemaansa ryhmässä kohdistamalla väkivaltaa uhriin. (Hamarus 2012, 43; Lämsä 2009, 59–60.) Sosiaalisten suhteiden tasolla taas nuoren väkivaltaiseen käytökseen voivat vaikuttaa vanhempien kasvatustaidot, perheen sisäiset ristiriidat tai väkivalta. Lisäksi perheen heikko taloudellinen tilanne voi lisätä kiusaamisväkivallan riskiä. (WHO 2021.)

Yhteiskunnallisissa tutkimuksissa on havaittu yhteisön tasolla nuorten väkivaltaista käytöstä voivan lisätä alueen korkea rikollisuus ja huumekauppa. Myös asuinalueen köyhyys ja asukkaiden jatkuva vaihtuvuus voivat kasvattaa kiusaamisväkivallan riskiä. Yhteiskunnallisella tasolla on havaittu köyhyyden, heikon sosiaaliturvan ja nopeiden yhteiskunnallisten muutosten voivan lisätä kiusaamisväkivallan riskiä. Yleisesti ottaen väkivaltaa hyväksyvät kulttuuriset asenteet edistävät sen esiintymistä. (WHO 2021.)

3.4 Väkivallan puheeksi ottaminen sosiaalialalla

Suomen lainsäädännöstä löytyy useita lakeja, jotka ohjaavat ja velvoittavat väkivallan tunnistamiseen, ehkäisyyn ja siihen puuttumiseen. Näitä ovat esimerkiksi sosiaalihuoltolaki, perusopetuslaki sekä rikoslaki. Esimerkiksi rikoslaissa määritellään seksuaalirikokset, henkeen ja terveyteen kohdistuvat rikokset sekä yksityisyyden loukkaus (Rikoslaki 39/1889).

Kaikki voivat reagoida ja puuttua havaitsemaansa tai epäilemäänsä väkivaltaan. Sosiaali- ja terveysalan ammattilaisilla on lisäksi eettinen ja juridinen velvollisuus ilmoittaa väkivallasta viranomaisille, arvioida sen riskiä ja ohjata apua tarvitsevat tuen piiriin (Valvira). Väkivaltaan puuttuminen voi ehkäistä tulevaa väkivaltaa ja jopa pelastaa henkiä. Vaikka asiasta puhuminen voi tuntua vaikealta, on se erittäin tärkeää. Jo pelkkä kysyminen väkivallan kokemuksista voi toimia interventiona, joka auttaa osapuolia tunnistamaan tilanteensa ja hakemaan apua. Väkivallan puheeksi ottaminen vaatii ammattitaitoista ja empaattista lähestymistapaa, jossa keskeistä on arvostava ja luottamusta rakentava vuorovaikutus. (Dialoginen huolen puheeksiottaminen 2023.)

Väkivallasta puhuttaessa aiheesta tulisi puhua suoraan, mutta herkkyydellä, käyttäen avoimia kysymyksiä, jotka mahdollistavat asiakkaan omien kokemusten esiin tuomisen ilman painostusta. Keskustelua helpottaa, jos ammattilainen kuvailee väkivallan monimuotoisuutta, esimerkiksi selventämällä henkisen väkivallan ilmenemismuotoja konkreettisin esimerkein. Myötätuntoinen kohtaaminen ilman arvostelua luo turvallisen tilan, jossa väkivallasta puhuminen on mahdollista. On myös tärkeää kertoa, että väkivalta on aina rikos ja ettei sen kokeminen ole koskaan uhrin syytä. Lisäksi ammattilaisen tulee selkeästi informoida mahdollisesta ilmoitusvelvollisuudesta, jotta asiakas tietää, miten tilannetta tul- laan käsittelemään viranomaistasolla. (Dialoginen huolen puheeksiottaminen 2023.)

Puheeksi ottamisen tueksi on luotu sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten käyttöön useita eri puheeksi ottamisen menetelmiä, kuten Lapset puheeksi -menetelmä sekä THL:n Dialoginen huolen puheeksi ottaminen. Rikosuhripäivystys on kerännyt materiaalipaketit erilaisten rikoksiin ja väkivaltaan liittyvien tilanteiden puheeksi ottamiseen nuorten parissa. Materiaaleista löytyy valmiit PowerPoint-esitykset sekä ohjeet ammattilaiselle puheeksi ottamiseen. Materiaalissa korostetaan mm. turvallisen tilan luomista kertomalla, ettei kenenkään keskusteluun osallistuvan tule jakaa omia kokemuksiaan, vaan ohjataan konkreettisin esimerkein jatkamaan keskustelua tarvittaessa turvallisten aikuisten kanssa. (Rikosuhripäivystys.)

3.5 Kehittämistyö teoriassa ja tässä opinnäytetyössä

Tässä opinnäytetyössä hyödynnämme kvalitatiivista tutkimusmenetelmää työmenetelmän kehittämiseen. Kvalitatiivinen tutkimus pyrkii ilmiöiden syvälliseen ymmärtämiseen ja kokemusten merkitysten tulkintaan, ei tilastolliseen yleistettävyyteen. Menetelmä mahdollistaa tutkittavien oman äänen esiin

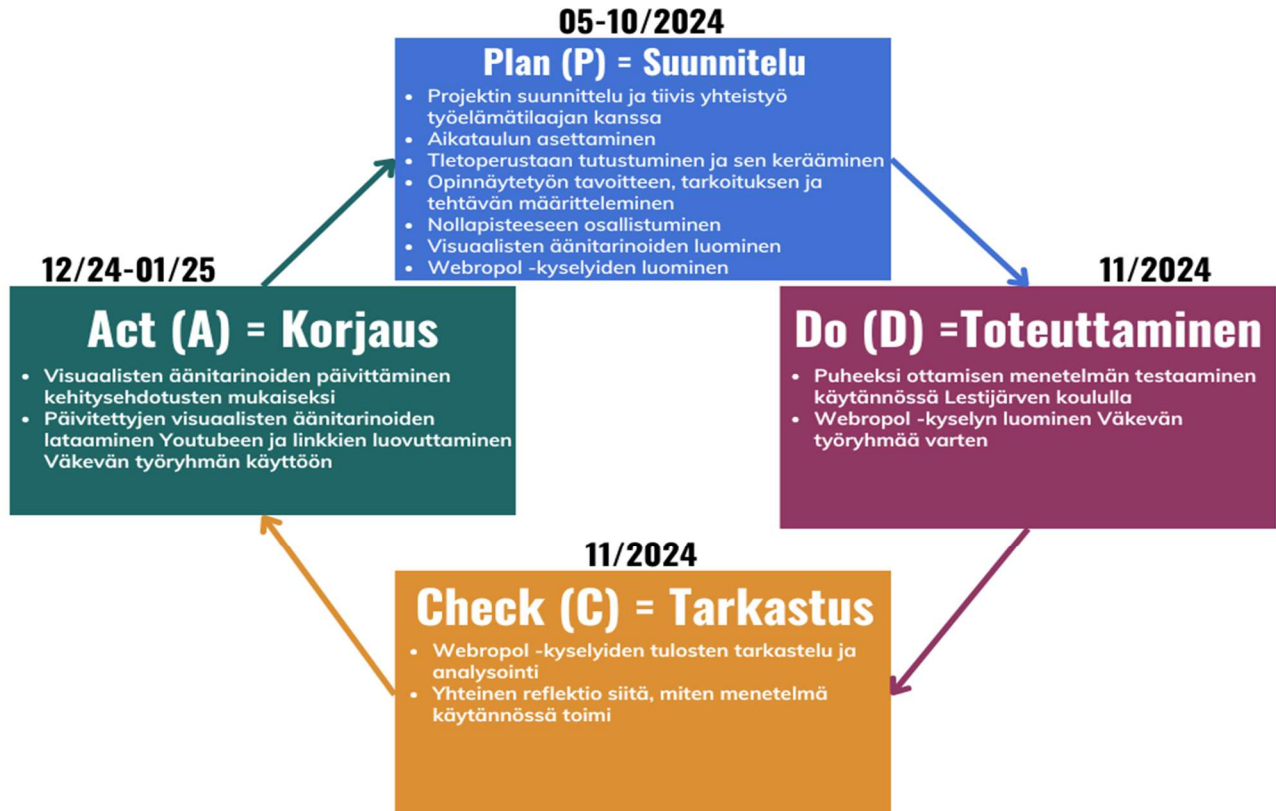
tuomisen, mikä on keskeistä erityisesti varhaisnuorten väkivallan kokemusten ja menetelmän toimivuuden tarkastelussa. Haastattelujen tai muun laadullisen aineiston avulla voidaan kerätä arvokasta tietoa nuorten kokemuksista, suhtautumisesta puheeksi ottamiseen ja menetelmän vaikutuksista. Kvalitatiivinen lähestymistapa tukee siten menetelmän kehittämistä osallistavalla ja asiakaslähtöisellä tavalla. (Vilka 2025, Laadullinen tutkimusmenetelmä käytännössä.)

Toteutimme tämän kehittämistyön toimintatutkimuksena. Toimintatutkimus on osallistava ja käytäntöön kytkeytyvä tutkimusmenetelmä, jonka tavoitteena on käytännön ongelmien ratkaiseminen ja toiminnan kehittäminen yhdessä niiden kanssa, jotka ovat osa tutkittavaa ilmiötä. Se ei keskity vain nykytilan ymmärtämiseen, vaan myös siihen, miten asioita voitaisiin parantaa. Tutkimus perustuu yhteistyöhön ja jatkuvaan itsearviointiin. Menetelmä sopii erityisesti tilanteisiin, joissa halutaan kehittää työmenetelmiä tai organisaation käytäntöjä, ja se korostaa yhteistä tekemistä ja osallisuutta muutoksen aikaansaamisessa. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 58–59.)

Tutkimusetiikka on erityisen tärkeässä roolissa, kun kohderyhmänä ovat alaikäiset ja aiheena väkivalta. Vilkan mukaan tutkimuksen tulee perustua vapaaehtoisuuteen, taata anonymiteettiä ja luoda turvallinen ilmapiiri tutkittaville. Kvalitatiivinen menetelmä vaatii tutkijalta myös reflektointia ja eettisesti tietoisuutta koko prosessin ajan. (Vilka 2025, Laadullinen tutkimusmenetelmä käytännössä.)

4 KEHITTÄMISTYÖN PROJEKTIN KUVAUS

Kehittämistyön projektin kuvaamiseen päätimme hyödyntää PDCA-mallia (KUVIO 2), joka koostuu vaiheista Plan eli suunnittele, Do eli toteuta, Check eli tarkista sekä Act eli korjaa. PDCA-mallin avulla havainnollistamme kehittämistyön projektin kokonaisuutta ja prosessin vaiheittaista etenemistä. PDCA-menetelmän ensimmäisessä (Plan) vaiheessa tunnistetaan tarve ja asetetaan työskentelylle tavoite sekä pohditaan, mitä lähdetään kehittämään. Suunnitteluvaiheella on tärkeä rooli kehittämistyön projektin kannalta ja sen tarkoituksena on myös luoda toiminnalle raamit. Toteutusvaiheessa (Do) suunnitelma toteutetaan ja viedään käytäntöön. Tarkistusvaiheessa (Check) tarkastellaan toteutettujen kokeilujen ja toiminnan sujuvuutta sekä tavoiteltuja tavoitteita. Korjausvaiheessa (Act) tehdään tarvittavat muutokset. Tarvittaessa toiminta voidaan tämän jälkeen aloittaa uudelleen alusta. (Arter 2024.) Alun perin tavoitteenamme oli pyöräyttää prosessi vielä alkuun, mutta aikatauluhaasteiden vuoksi teimme pienet parannukset ja annoimme parannelun version opinnäytetyön tilaajan käyttöön. Kehittämistyön projekti ei myöskään saanut enää sellaista palautetta, että olisimme kokeneet oleellisesti tarpeelliseksi toteuttaa useampaa interventiota.

KUVIO 2. PDCA-malli

4.1 Plan – kevät 2024

Pyörittelimme ajatuksia eri opinnäytetyön aiheista keväällä 2024. Lopulta työharjoitteluiden aikana ajatus varhaisnuorten välisen väkivallan puheeksi ottamiseen liittyvästä opinnäytetyöstä kehittyi molempia kiinnostavaksi aiheeksi. Aihe tuntui sekä uutisoinnin että työelämä- ja harjoittelukokemusten kautta ajankohtaiselle sekä merkitykselliselle. Suunnittelimme mahdollista aikataulua niin, että saisimme opinnäytetyön suunnitelman sekä vaaditut sopimukset opinnäytetyön tilaajan kanssa sekä tutkimusluvan ennen kesälomia. Varsinainen opinnäytetyö oli tarkoituksenaan aloittaa elokuussa 2024 ja saada valmiiksi helmikuuhun 2025 mennessä.

Opinnäytetyön aiheen keksittyämme olimme yhteydessä Kokkolan ensi- ja turvakoti ry:n kriisi- ja väkivaltatyönyksikkö Väkevän vastaavaan ohjaajaan, joka piti aiheitamme hyvänä ja heille tarpeellisena. Sovimme ensimmäisen palaverin edellä mainitun opinnäytetyön tilaajan kanssa seuraavalle viikolle, jolloin yhdessä ideoimme opinnäytetyömme käytännön toteutusta ja pohdimme opinnäytetyön tavoitetta, tehtävää sekä tarkoitusta. Esittelimme opinnäytetyön tilaajalle ajatuksemme käytännön materiaalin luomisesta case-keskustelukorttien muotoon. Opinnäytetyön tilaajalta tuli ehdotus siitä, voisivatko tarinat olla videomuodossa, jotta ne herättäisivät enemmän mielenkiintoa nuorissa. Olimme itsekkin pohtineet videoita yhtenä mahdollisuutena, mutta pohdimme, riittävätkö taitomme niiden luomiseen. Jäimme tässä kohtaa vielä pohtimaan, missä muodossa tarinat tultaisiin esittämään.

Samalla tapaamisella meille tarjoutui mahdollisuus käynnistää opinnäytetyön tekeminen jo kahden viikon kuluttua nuorille suunnatussa Nollapiste-tapahtumassa. Koska tapahtumaan osallistuminen oli opinnäytetyön tilaajan toive, ja hyvä mahdollisuus meille, päätimme nopeuttaa opinnäytetyön suunnitelman tekemistä. Tartuimme toimeen välittömästi, jotta ehtisimme saada tutkimusluvan ennen tapahtumaa. Ideoimme yhdessä opinnäytetyön tilaajan kanssa, miten voisimme tapahtumassa tehdä alkukartoitusta nuorten käsityksistä väkivallasta. Ehdimme saada hyväksytyin opinnäytetyösuunnitelman sekä tutkimusluvan vielä toukokuun aikana ja päätimme osallistua tapahtumaan.

Tapahtumaan valmistauduimme tutustumalla tietoperustaan, jonka pohjalta loimme 24 kysymystä väkivaltaan liittyen. Tietoperustaan tutustumalla valmistauduimme myös keskustelemaan väkivallasta nuorten kanssa. 1.6.2024 tapasimme Kokkolan Länsipuistossa Ensi- ja turvakodin työntekijän kanssa, missä Nollapiste-tapahtuma järjestettiin. Olimme päätyneet toteuttamaan kartoitusta onnenpyörän avulla, jossa oli 24 eri väkivallan muodon ilmentymää sekä kysymys ”Esiintyykö tapauksessa väkival-

taa?”. Kysymykseen vastattuaan nuori sai opinnäytetyön tilaajan lahjoittaman karkin palkinnoksi vastauksesta. Tämän avulla pääsimme myös keskustelemaan nuorten kanssa heidän käsityksestään siitä, mikä on väkivaltaa ja mikä ei. Kysymyksiin sisällytettiin kaikkia eri väkivallan muotoja. Saimme vastauksia 408 kappaletta, joista pidimme tukkimiehen kirjanpitoa, jolla merkittiin oikeat sekä väärät vastaukset. (KUVA 1.)

KUVA 1. Ensimmäinen interventio Nollapisteessä

Tapahtuman jälkeen laskimme saamamme vastaukset. Kuten olimme jo tapahtuman aikana huomanneet, heikoimmin tunnistettiin taloudellinen, henkinen, digitaalinen sekä seksuaalinen väkivalta. Selkeästi eniten vääriä vastauksia tuli kysymyksiin ”Kaveri lainaa toistuvasti rahaa ja jättää maksamatta takaisin” sekä ”Parisuhteessa jatkuva epäily ja aiheeton syyttäminen pettämisestä”. Lisäksi eniten väärin vastattiin kysymykseen ”Alastonkuvien lähettäminen toiselle ilman lupaa” sekä ”Jatkuva viesteillä pommittaminen ja vastauksen vaatiminen”. Nämä kaikki ovat siis väkivaltaa, mikä monen nuoren oli vaikea tunnistaa, ja näistä nousi hyvin keskustelua. Vastausten perusteella valikoimme varsinaiseen kehittämistyön projektiimme väkivallan muodot, jotka heikoimmin tunnistettiin ja jotka puhuttivat.

Kävimme yhteistä keskustelua tekemistämme huomioista sekä saamistamme vastauksista opinnäytetyön tilaajan kanssa. Opinnäytetyön tilaajan taholta osoitettiin vahvaa luottamusta kehittämistyön projektiamme kohtaan ja saimme vapauden suunnitella käytännön toteutuksen parhaaksi kokemallamme tavalla. Pohdimme mahdollista toteutusta ja erilaisia vaihtoehtoja. Pohdinnoissamme kävimme läpi mahdollisuutta luoda animoituja tai näyteltyjä videoita tai palata hieman aiempaan suunnitelmaan eli tarinakortteihin. Suunnitelmat jäivät kesän ajaksi hautumaan molempien ollessa kesätöissä.

4.2 Plan – syksy 2024

Tapasimme elokuussa sovitusti ja aloimme kirjoittamaan kuvitteellisia tarinoita. Nollapiste-työskentelyn ja tämän hetken ilmiöiden pohjalta valitsimme käsiteltäviksi teemoiksi digitaalisen väkivallan, henkisen väkivallan, seksuaalisen väkivallan sekä taloudellisen väkivallan. Erityisesti taloudellinen väkivalta nousi aiheeksi Nollapiste-työskentelyssä käytyjen huomioiden sekä keskustelujen jälkeen. Muut aiheet ovat olleet lisäksi myös ilmiöinä pinnalla tällä hetkellä. Aloitimme kirjoittamisen suunnittelella, mitkä väkivallan muodot ilmenevät missäkin tarinassa. Olimme tutustuneet tietoperustaan jo keväällä ja sen pohjalta olimme saaneet laajempaa ymmärrystä siitä, miten nämä eri väkivallan muodot voivat ilmetä. Myös Nollapisteessä nuorten kanssa käydyt keskustelut sekä töistä ja työharjoitteluista saatu tieto toivat pohjaa tarinoillemme.

Päätimme, että neljä tarinaa on sopiva määrä tuntityöskentelyä ajatellen. Ensimmäisen tarinan aiheeksi valikoitui digitaalinen ja henkinen väkivalta. Tässä tarinassa kuvataan tyttöjen välisissä ystävyysuhteissa tapahtuvaa henkistä väkivaltaa, joka on levinnyt myös digitaalisen väkivallan puolelle sosiaalisen median vuoksi. Toisen tarinan aiheena oli nuorten seurustelusuhhteissa tapahtuva seksuaalinen ja henkinen väkivalta. Kolmannessa tarinassa käsitellään digitaalista väkivaltaa identiteettivarkauden näkökulmasta. Neljännen tarinan aiheena on taloudellinen väkivalta ystävyysuhteessa, kun rahan lainaaminen kaverille menee liian pitkälle. Tarinassa tilanne ajautuu myös fyysiseen väkivaltaan. Jokaisessa tarinassa esiintyy myös henkisen väkivallan muotoja. Visuaalisten äänitarinoiden loppuun laitoimme viimeiseen kuvaan keskusteluun ohjaavia kysymyksiä nähdyistä teemoista.

Tarinoita luodessamme pohdimme realistisia ja kohde yleisöä kiinnostavia tapoja toteuttaa tarinoiden esittäminen. Opinnäytetyön tilaajalta oli tullut toive siitä, voitaisiinko tarinat toteuttaa videomuodossa, joten pohdimme erilaisia tapoja toteuttaa videoiden visuaalinen puoli. Lopulta päädyimme visuaaliseen äänitarinaan, jonka ajatus syntyi koulussa aiemmin käytetyn Photovoice-menetelmän pohjalta. Olimme

ideaan hyvin tyytyväisiä, koska tiesimme kokemuksesta, että näin voidaan saada luotua tarinoihin mielenkiintoa ja moniulotteisempaa kokemusta sekä pidettyä nuorten tarkkaavaisuutta ehkä paremmin yllä kuin vain pelkän äänen avulla. Käytimme tarinoissa kuvapankin valmiita kuvia Pixabaysta. Päädyimme tähän ratkaisuun ajankäytännöllisistä syistä. Loimme tarinat iMovie-sovelluksella, jolla pysytimme yhdistämään kuvan ja ääniraidan. Valmiit visuaaliset äänitarinat lataimme YouTubeen, jossa ne eivät ole julkisessa jaossa, mutta näin niiden henkilöiden saatavissa, joille linkki jaetaan. Luotamme tarinat kävimme niistä keskustelua opinnäytetyön tilaajan kanssa. Tarinat olivat heistä hyviä, eivätkä he halunneet muuttaa niissä mitään. Yhteistyö opinnäytetyön tilaajan kanssa oli ollut koko opinnäytetyöprosessin ajan jouhevaa ja yhteistyö helpottui entisestään, kun toinen meistä aloitti työt kyseisessä organisaatiossa elokuussa. Ennen menetelmän esittämistä kouluryhmille kysyimme, haluatko he katsoa valmiit visuaaliset äänitarinat, mutta heidän mielestään tarinat olivat hyviä ja luottivat siihen, että toteutus on hyvä.

Opinnäytetyösuunnitelmamme mukaisesti loimme Webropol-kyselyn, jonka tavoitteena oli kerätä varhaisnuorilta tietoa luomamme puheeksi ottamisen menetelmän vaikuttavuudesta. Mietimme asettamamme kysymykset niin, että ne vastaisivat opinnäytetyömme tavoitteeseen ja tehtävään, jotka ovat tuottaa tietoisuutta väkivallasta ja sen muodoista sekä vaikuttaa varhaisnuorten käsitykseen väkivallasta ja sen eri muodoista. Toteutimme kyselyn puolistrukturoituna kyselynä, jotta varhaisnuorten on helppo vastata siihen ja vastaukset ovat suhteellisen luotettavia ottaen huomioon vastaajien ikätason. Puolistrukturoitu kysely helpottaa vastaamista, koska vastaajan ei tarvitse keksiä vastauksia itse, vaan hän voi valita monivalintavastauksista itselleen sopivimman. (Tietoarkisto.) Jätimme tilaa myös avoimelle palautteelle avoimen kysymyksen muodossa. (LIITE 2)

Lokakuun alussa lähetimme sähköpostia Kokkolan yhtenäiskoulujen rehtoreille sekä apulaisrehtoreille. Valitsimme olla yhteydessä juuri yhtenäiskouluihin, jotta meillä olisi mahdollisimman laaja otanta 5.–6.-luokkalaisia sekä yläkoulun 7.–8.-luokkalaisia. Toiveenamme oli, että saisimme käytyä ensimmäisen kerran esittämässä koululuokalle luomamme puheeksi ottamisen menetelmän ennen joulua, minkä ilmaisimme myös lähettämässämme sähköpostiviesteissä. Tässä vaiheessa olimme myös yhteydessä opinnäytetyötämme ohjaavaan opettajaan saadaksemme vahvistusta sille, että työmme etenee oikeaan suuntaan. Opettaja oli tyytyväinen siihen asti tekemäämme työhön. Kävimme keskustelua siitä, että emme olleet saaneet vielä vastausta rehtoreille sekä apulaisrehtoreille lähettämiimme sähköposteihin. Ohjaavalta opettajalta saimme vahvan suosituksen olla rehtorien lisäksi yhteydessä myös koulujen kuraattoreihin, jotta saisimme mahdollisimman nopeasti sovittua opinnäytetyön toiminnallisen osuuden

ajankohdan. Olimme puhelimitse yhteydessä toisen yhtenäiskoulun kuraattoriin, joka piti opinnäytetyötämme merkityksellisenä ja halusi mielellään tehdä yhteistyötä. Lähetimme lyhyen esittelyn opinnäytetyöstämme sähköpostitse kuraattorille, jolla hän pystyi esittelemään asiamme koulukuraattorien tiimissä. Valitettavasti kuraattorit totesivat, että asia täytyisi hoitaa rehtorin tai sivistystoimen kautta.

Samaan aikaan opinnäytetyön tilaajalle oli tullut Lestijärven nuorisotoimelta pyyntö tulla puhumaan koululle kiusaamisesta. Pohdimme opinnäytetyön tilaajan kanssa vaihtoehtoja luomamme puheeksi ottamisen menetelmän testaamiselle käytännössä, ja koska emme olleet saaneet vielä tähänkään mennessä yhteyttä rehtoreihin, päädyimme tarttumaan mahdollisuuteen mennä Lestijärvelle. Olimme vielä puhelimitse yhteydessä Lestijärven nuorisotoimeen, josta opinnäytetyön tilaajaan oli oltu yhteydessä ja kerroimme opinnäytetyöstämme sekä kysyimme, sopiiko pyydetty tuntityöskentely toteuttaa opinnäytetyömme menetelmän mukaisesti. Kysyimme puhelussa myös, saammeko kerätä oppilailta nimettömänä palautteen. Nuorisotoimen edustaja antoi työskentelylle sekä palautteen keräämiselle luvan.

4.3 Do – toteuttaminen

Marraskuussa 2024 pääsimme testaamaan luomaamme puheeksi ottamisen menetelmää 5.–6.-luokkalaisten, sekä 7.–9.-luokkalaisten ryhmissä Lestijärven koululla. Molemmissa ryhmissä oli noin 15 oppilasta. Mukanamme koululla oli opinnäytetyön tilaajan taholta vastaava työntekijä. Ensimmäisessä ryhmässä oli mukana 5.–6.-luokkalaiset, joita oli paikalla 14 oppilasta. Toisessa ryhmässä oli 7.–9.-luokkalaiset, joita taas oli paikalla 17 oppilasta. Molempien ryhmien kanssa katsoimme kaksi visuaalista äänitarinaa ja kävimme keskustelua niiden pohjalta.

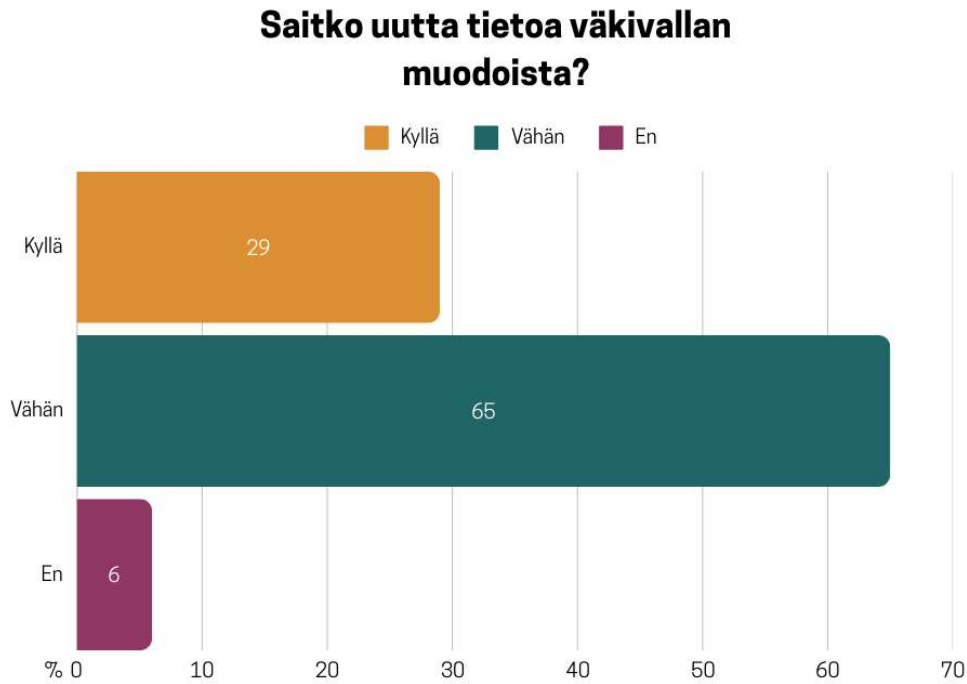
Ensimmäisessä ryhmässä, joka koostui 5.–6.-luokkalaisista, visuaaliset äänitarinat herättivät hyvin keskustelua. 7.–9.-luokkalaisista koostuvassa ryhmässä keskustelua ei herännyt juurikaan. Tässä ryhmässä oppilaat vastailivat kysymyksiin enemmän elein, kuten päätä pudistamalla. Nostimme lopussa esiin sen, että tarvittaessa nuoret voivat olla yhteydessä esimerkiksi kouluhenkilökuntaan tai muuhun luotettavaan aikuiseen, jos tuntityöskentely herätti tunteita tai nuori tunnisti omista kokemuksistaan ilmiöitä, joista puhuimme. Kerroimme myös nuorten chatista, johon voi matalalla kynnyksellä olla yhteydessä nimettömänä. Tällä pyrimme varmistamaan, että hankalista aiheista puhuttua nuoret tietävät, mistä hakea apua, jos ajatukset jäävät mietityttämään, eivätkä jää yksin. Keskusteluiden jälkeen keräsimme pa-

lautteen nimettömänä Webropol-kyselyllä heijastamalla taululle QR-koodin. Saimme vastauksen kaikilta oppilailta. Kyselyyn vastaamisen jälkeen oppilaat saivat opinnäytetyön tilaajan tarjoaman karkin sekä rannekkeen, josta löytyy verkko-osoite nuorten chattiin.

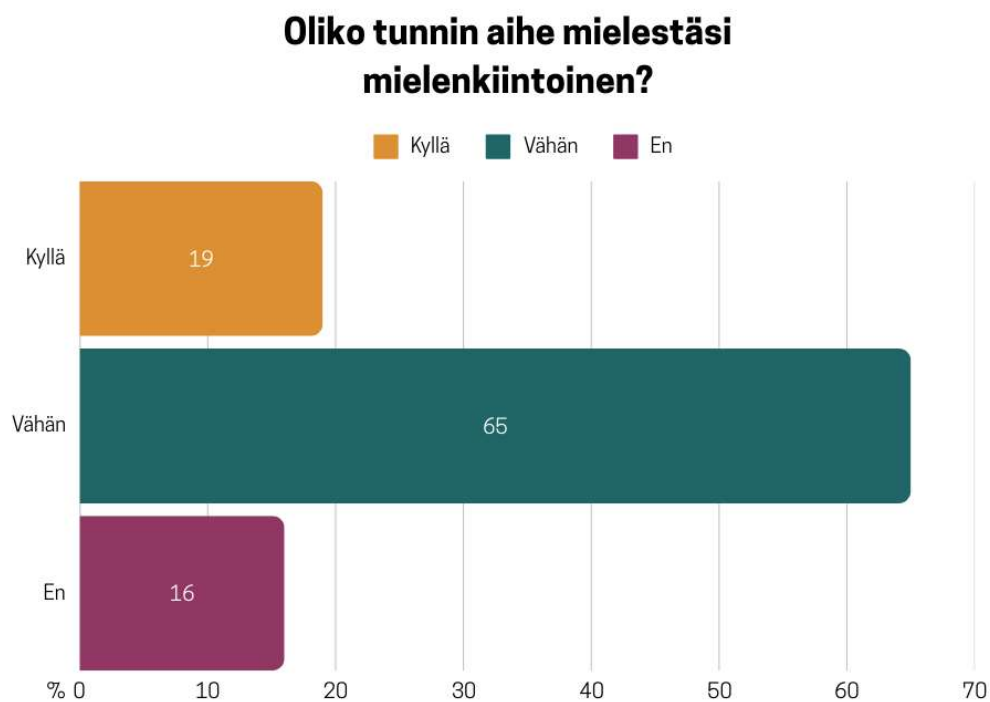
Opinnäytetyön tilaavan tahon vastaavan työntekijän seurattessa tuntityöskentelyä, hänellä heräsi muutamia kehitysehdotuksia visuaalisiin äänitarinoihimme liittyen. Tämän vuoksi koimme, että voisi olla tarpeellista tehdä opinnäytetyön tilaajalle oma kysely siitä, miten visuaalisia äänitarinoita voitaisiin kehittää. Loimme kyselyn Webropol-alustalla. Kyselyn avulla halusimme tietää, voisimmeko vielä parantaa visuaalisia äänitarinoita jotenkin, jotta opinnäytetyön tavoite ja tehtävä, voida vaikuttaa varhaisnuorten käsitykseen väkivallasta ja sen eri muodoista heidän ikäryhmässään, toteutuisi. Lähetimme jokaiselle opinnäytetyön tilaaja tahon ohjaajalle sähköpostitse linkit sekä visuaalisiin äänitarinoihin, että heille suunnattuun Webropol-kyselyyn. (LIITE 3)

4.4 Check – palautteet

Tarkistusvaiheessa tarkastelimme kyselyiden avulla saamaamme palautetta ja refleктоimme tuntityöskentelyn toimivuutta. Koimme, että luomamme puheeksi ottamisen menetelmä toimi käytännössä ihan hyvin. Varsinkin nuorempien oppilaiden kanssa saavutettu hyvä keskusteluyhteys vahvisti tunnetta siitä, että visuaaliset äänitarinat herättävät varhaisnuorissa ajatuksia, kuten oli tarkoituksenammekin. Yläkouluikäisten ryhmässä keskustelua heräsi taas heikosti, mihin emme voi varmaksi sanoa syytä. Ajattelemmekin, että ryhmädynamiikka varmasti vaikuttaa siihen, miten keskustelua ryhmässä herää ja tämän vuoksi olisi voinut olla hyödyllistä toteuttaa menetelmä vielä useammassa ryhmässä. Nämä kaksi ryhmää, joissa pääsimme menetelmää testaamaan, olivat keskenään hyvin erilaisia sen suhteen, miten aiheeseen tartuttiin. Oppilailta saamamme palaute oli kuitenkin hyvin samanlaista molempien ryhmien kohdalla. Saimme palautekyselyyn vastauksen kaikilta oppilailta, jotka osallistuivat tuntityöskentelyyn (KUVIOT 3.-8). Opinnäytetyön tilaajalta saimme palautteen kolmelta neljästä ohjaajasta (KUVIOT 9.-16).

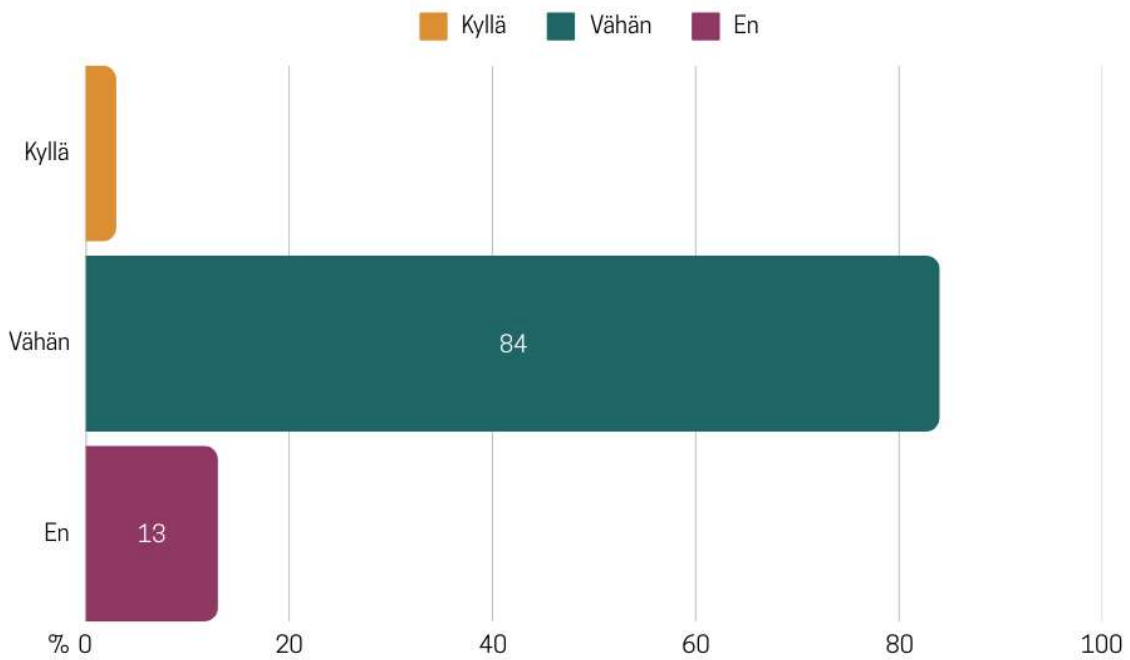

KUVIO 3. Oppilaiden vastaukset kysymykseen ”Saitko uutta tietoa väkivallan muodoista?”.
Vastauksia 31.

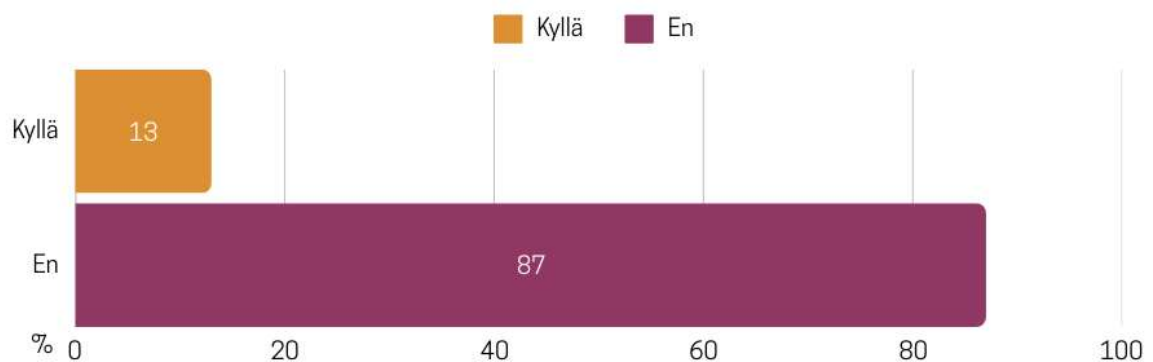
KUVIO 4. Oppilaiden vastaukset kysymykseen ”Oliko tunnin aihe mielestäsi mielenkiintoinen?”.
Vastauksia 31.

Vaikuttiko tuntityöskentely käsitykseen väkivallasta?

KUVIO 5. Oppilaiden vastaukset kysymykseen ”Vaikuttiko tuntityöskentely käsitykseen väkivallasta?”. Vastauksia 31.

Muuttaisitko jotain tuntityöskentelystä?

KUVIO 6. Oppilaiden vastaukset kysymykseen ”Muuttaisitko jotain tuntityöskentelystä?”. Vastauksia 31.

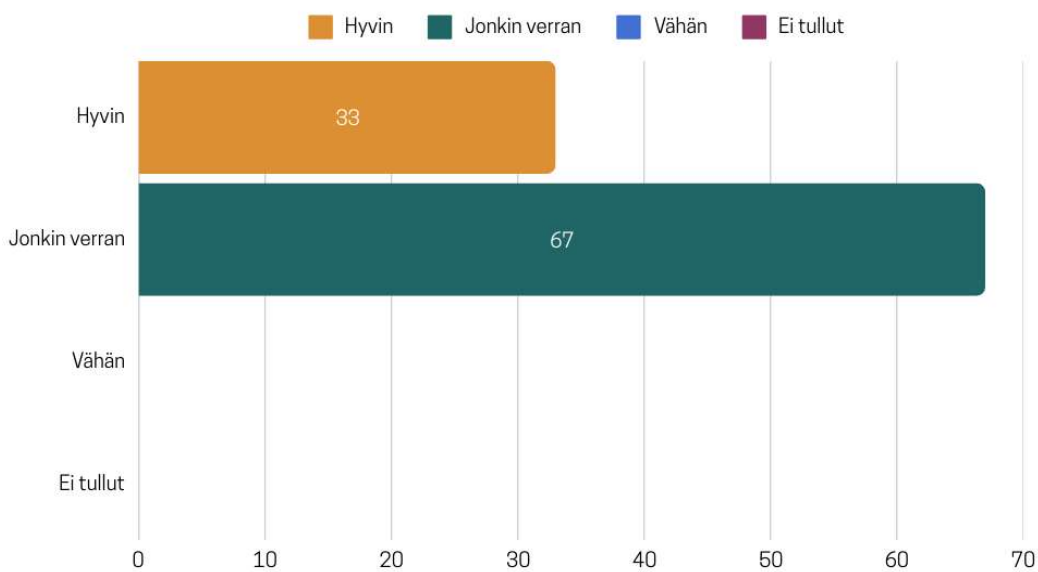

KUVIO 7. Oppilaiden vastaukset kysymykseen, mitä muuttaisivat tuntityöskentelyssä. Vastauksia 4.

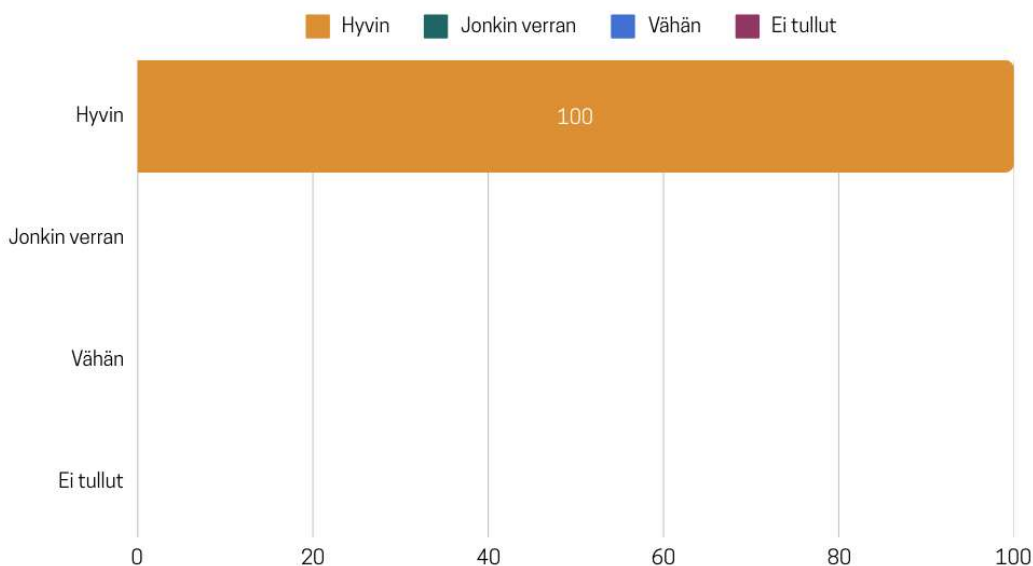
KUVIO 8. Oppilaiden antamaa muuta palautetta / terveisiä. Vastauksia 5.

Kuinka ymmärrettävästi ja vaikuttavasti äänitarinoissa tuli esille fyysinen väkivalta?

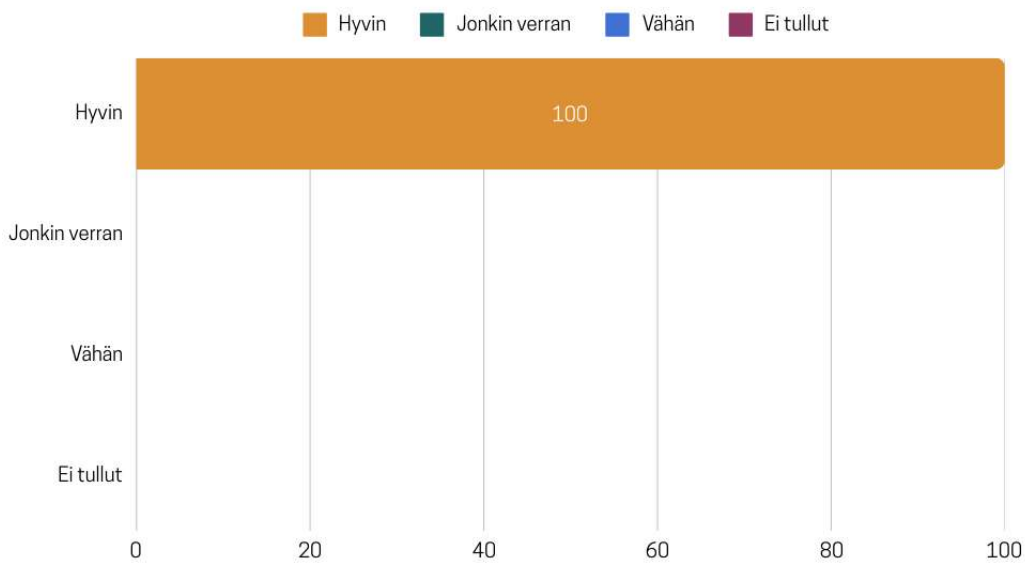
KUVIO 9. Opinnäytetyön tilaajan vastaukset kysymykseen ”Kuinka ymmärrettävästi ja vaikuttavasti äänitarinoissa tuli esille fyysinen väkivalta?”. Vastauksia 3.

Kuinka ymmärrettävästi ja vaikuttavasti äänitarinoissa tuli esille henkinen väkivalta?

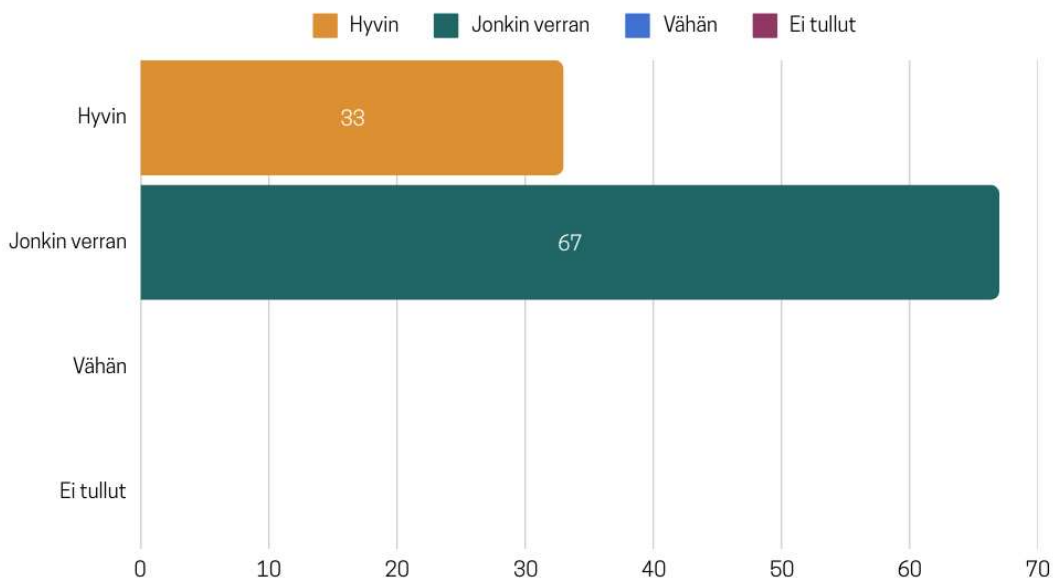
KUVIO 10. Opinnäytetyön tilaajan vastaukset kysymykseen ”Kuinka ymmärrettävästi ja vaikuttavasti äänitarinoissa tuli esille henkinen väkivalta?”. Vastauksia 3.

Kuinka ymmärrettävästi ja vaikuttavasti äänitarinoissa tuli esille digitaalinen väkivalta?

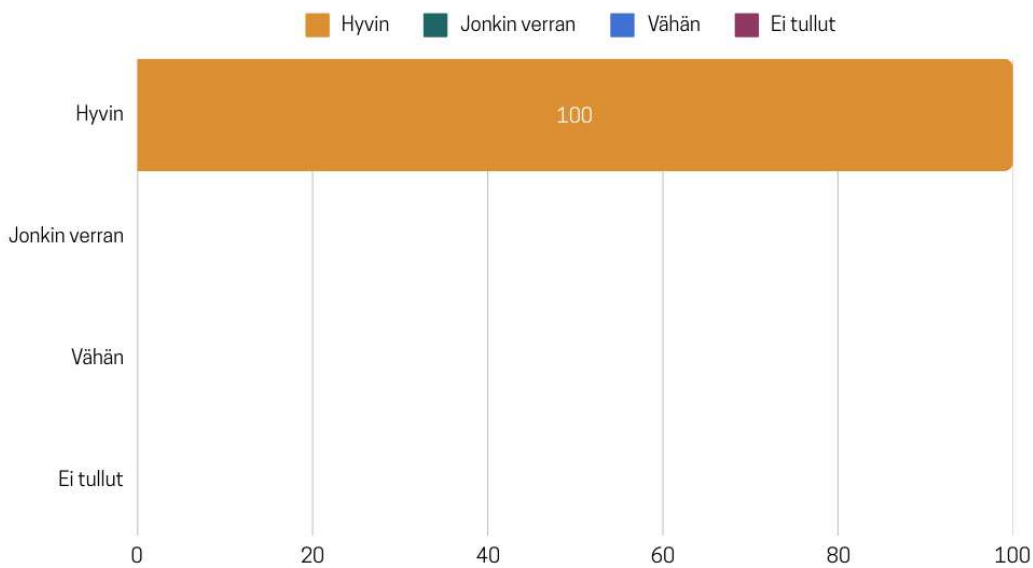
KUVIO 11. Opinnäytetyön tilaajan vastaukset kysymykseen ”Kuinka ymmärrettävästi ja vaikuttavasti äänitarinoissa tuli esille digitaalinen väkivalta?”. Vastauksia 3.

Kuinka ymmärrettävästi ja vaikuttavasti äänitarinoissa tuli esille seksuaalinen väkivalta?

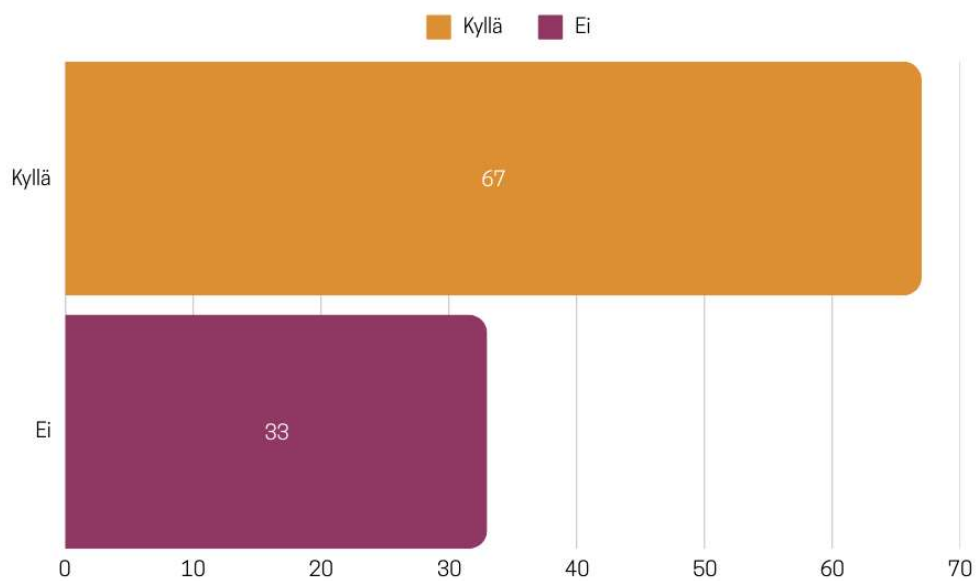
KUVIO 12. Opinnäytetyön tilaajan vastaukset kysymykseen ”Kuinka ymmärrettävästi ja vaikuttavasti äänitarinoissa tuli esille seksuaalinen väkivalta?”. Vastauksia 3.

Kuinka ymmärrettävästi ja vaikuttavasti äänitarinoissa tuli esille taloudellinen väkivalta?

KUVIO 13. Opinnäytetyön tilaajan vastaukset kysymykseen ”Kuinka ymmärrettävästi ja vaikuttavasti äänitarinoissa tuli esille taloudellinen väkivalta?”. Vastauksia 3.

Tulisiko äänitarinoiden visuaalista ilmettä muuttaa jotenkin?

KUVIO 14. Opinnäytetyön tilaajan vastaukset kysymykseen ”Tulisiko äänitarinoiden visuaalista ilmettä muuttaa jotenkin?”. Vastauksia 3.

Miten?

Kuvat vaihtui hitaasti ja muutenkin liian pitkiä. Kuvissa voisi olla lisänä aiheeseen liittyviä tekstejä.

Katsomisjärjestyksessä ensimmäiseen ja kolmanteen videoon voisi lisätä vielä 1-2 vaihtuvaa kuvaa tekstin mukana

KUVIO 15. Opinnäytetyön tilaajan vastaukset siihen, miten visuaalisten äänitarinoiden ilmettä tulisi muuttaa. Vastauksia 2.

Muita terveisiä tai kommentteja?

Kielenkäyttö oli selkeää ja sujuvaa :)

**Hyvä artikulaatio ja tarinan kulku.
Loppukysymykset tosi kivoja ja hyödyllisiä.
Kuvat ehkä jotenkin jopa häiritsi tarinaan keskittymistä, mutta toisaalta en keksi mitä muutakaan olisi voinut tilalla olla. Eli hyvä näin :)**

**Selkeästi ja hyvin luettu kaikki videot. Kuvat tukivat hyvin tarinoiden sisältöä.
Mielenkiintoinen. Ei yhtään puuduttava.**

KUVIO 16. Opinnäytetyön tilaajan muut terveiset ja kommentit. Vastauksia 3.

4.5 Act – korjaus

Opinnäytetyön tilaajan kehitysehdotukset liittyivät äänitarinoiden visuaaliseen ilmeeseen. Kahdessa palautteessa ehdotettiin, että visuaalisiin äänitarinoihin olisi hyvä lisätä muutama kuva lisää sekä mahdollisesti tarinaa tukevaa tekstiä, jotta katselijan keskittyminen pysyisi aiheessa. Positiivista palautetta saimme hyvästä ja selkeästä kielenkäytöstä ja loppukysymysten hyödyllisyydestä. Kävimme keskustelua kehitysideoista myös heti menetelmän ensimmäisen testauksen jälkeen opinnäytetyön tilaajan vastaavan työntekijän kanssa, joka oli mukanaamme Lestijärvellä. Silloinkin keskustelussa heräsi ajatus, että tarinaan keskittymistä tukisi, jos kuviin yhdistettäisiin tekstiä tai mahdollisesti pelkkiä avainsanoja, jotka kiinnittäisivät katselijan huomion. Tätä emme olleet ajatelleeksi laisinkaan äänitarinoita tehdessämme.

Teimme tarvittavat muokkaukset äänitarinoihin tammikuun aikana. Lisäsimme jokaiseen visuaaliseen äänitarinaan 2–3 kuvaa lisää sekä kuviin kirjoitettuja lauseita tai sanoja, jotka olivat otteita tarinasta. Näin saimme visuaalisista äänitarinoista vielä puhuttelevampia ja visuaalinen ilme toisti nauhalla kerrottua tarinaa. Latasimme valmiit tuotokset uudelle YouTube-tilille. Opinnäytetyömme valmistuessa keväällä 2025 luovutimme YouTube-tilin tunnukset opinnäytetyön tilaajalle.

4.6 Kehittämiprojektin yhteenveto ja menetelmän jatkokäyttö

Kehittämämme visuaalinen äänitarina sai alkunsa tarpeesta luoda menetelmä, joka tukee varhaisnuorten kanssa tehtävää väkivallan puheeksi ottamista helposti lähestyttävällä ja nuorilähtöisellä tavalla. Tietoperustan mukaan varhaisnuoruus on kehitysvaihe, jossa identiteetti ja sosiaaliset suhteet ovat keskiössä (Erikson 1968; Dunderfelt 2011). Väkivallan monimuotoisuus ja sen tunnistamisen vaikeus, erityisesti henkisen, digitaalisen ja taloudellisen väkivallan osalta, nousivat vahvasti esiin sekä teoriassa että Nollapiste-tapahtumassa toteutetussa alkukartoituksessa.

Menetelmämme rakentui vahvasti Bronfenbrennerin ekologiseen teoriaan ja Eriksonin psykososiaaliseen kehitysmalliin, joissa korostuu nuoren sosiaalisen ympäristön merkitys identiteetin ja käyttäytymisen muovautumisessa (Erikson 1968; Dunderfelt 2011). Visuaalinen ja auditiivinen esitystapa mahdollistaa vaikuttamisen mikrotasolla, eli juuri niissä ympäristöissä, koulussa ja vertaisryhmissä, joissa nuorten käsitykset hyväksyttävästä käyttäytymisestä muotoutuvat. Näin vaikea aihe, kuten väkivalta, voidaan tuoda käsiteltäväksi turvallisesti ja ymmärrettävästi.

Palautteiden perusteella menetelmä tukee vahvasti tietoperustassa kuvattua tarvetta: nuoret eivät tunnista kaikkia väkivallan muotoja, mutta ohjattu keskustelu ja tarinoiden kautta konkretisoidut tilanteet syventävät heidän ymmärrystään. Menetelmä on todettu erityisesti nuorempien oppilaiden kohdalla toimivaksi keskustelun herättäjäksi. Palautteen perusteella visuaalisiin äänitarinoiniin tehtiin myös visuaalisia parannuksia; kuviin lisättiin tekstejä ja avainsanoja, jotka tukevat tarinan seuraamista ja ymmärtämistä. Menetelmä on skaalattavissa ja kehitettävissä edelleen. Tulevaisuudessa sitä voidaan laajentaa muihin ikäryhmiin, lisätä uusia tarinoita tai liittää osaksi laajempia mediakasvatuksellisia kokonaisuuksia. Työ perustuu tutkittuun tietoon, kenttäkokemukseen ja nuorten osallisuuteen, mikä tekee siitä eettisesti kestävän ja käytännössä toimivan ratkaisun sosiaalialan ammattilaisille.

Menetelmä on tällä hetkellä opinnäytetyön tilaajan käytössä, ja sitä voidaan jatkossa hyödyntää esimerkiksi kouluvierailuilla, ryhmätyöskentelyssä sekä muussa ennaltaehkäisevässä väkivaltatyössä. Sen muoto mahdollistaa myös jatkokehittämisen tarpeen ja kontekstin mukaan esimerkiksi lisäämällä uusia tarinoita tai soveltamalla sitä eri toimintaympäristöihin.

Kehittämistyön projektin keskeiset tulokset

KUVIO 17. Kehittämistyön projektin keskeiset tulokset

5 OPINNÄYTETYÖN EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS

Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta on haastavampi tutkia, kuin määrällisen tutkimuksen, mutta silti myös laadullisten tutkimusten luotettavuutta on arvioitava. Laadullisen tutkimuksen luotettavuuteen vaikuttaa tutkimusprosessin ja toimintaympäristön tarkka kuvaus, johon tuloksia tulee peilata. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2016, 232–233.) Opinnäytetyössämme olemme noudattaneet Talentian (2022) ammattieettisiä periaatteita, jotka korostavat ihmisarvon kunnioittamista, oikeudenmukaisuutta ja ammatillista vastuuta. Kehittämämme puheeksi ottamisen menetelmä on suunniteltu varhaisnuorten kanssa työskenteleville ammattilaisille, ja sen tavoitteena on tukea turvallista keskustelua väkivallasta ja sen vaikutuksista. Työskentelyssä pidimme keskeisenä nuorten osallisuutta, turvallisuutta ja heidän oikeuttaan saada tietoa ja tukea omiin tarpeisiinsa sopivalla tavalla. Erityisen tärkeänä pidimme sitä, että jokaisen intervention yhteydessä varhaisnuorille kerrottiin, mistä he voivat saada apua, jos väkivaltaan liittyvät aiheet herättävät tunteita tai ajatuksia, joita he haluavat käsitellä turvallisen aikuisen kanssa. Tiedotimme sekä oman alueen tukipalveluista että matalan kynnyksen verkkopalveluista, kuten nuorille suunnatuista chateista ja auttavista puhelimista. Näin varmistimme, että nuoret eivät jää yksin aiheen herättämien ajatusten kanssa ja että heillä on selkeä tieto avun saatavuudesta. Kiinnitimme myös huomiota palautetta kerätessämme siihen, että palautteen antajat pysyivät anonyymeina keräämällä palautteet verkkokyselyllä. Näillä toimilla pyrimme varmistamaan Talentian (2022) ohjeistuksen mukaisen ammattieettisen toiminnan.

Ammatillinen vastuullisuus oli keskeinen periaate kehittämistyössämme. Rakensimme menetelmän tutkittuun tietoon ja käytössä oleviin hyviin käytäntöihin perustuen, jotta se olisi eettisesti kestävä ja käytännössä toimiva. Lähdeaineistoja valitessamme arvioimme niiden luotettavuutta ja ajantasaisuutta kriittisesti, noudattaen ammattikorkeakoulujen opinnäytetöille laadittuja eettisiä suosituksia (Arene 2020). Opinnäytetyössämme hyödynsimme monipuolisesti laadukkaita lähteitä, kuten asiantuntijakirjallisuutta, sähköisiä materiaaleja ja eri toimijoiden tuottamia verkkosivustoja. Käyttämämme aineistot olivat ajankohtaisia, tutkittuun tietoon perustuvia ja asiantuntijoiden tuottamia, mikä vahvisti työn luotettavuutta. Ammattikorkeakoulujen eettisten periaatteiden mukaisesti huomioimme erityisesti tiedon oikeellisuuden, avoimuuden ja läpinäkyvyyden (TENK 2023). Pyrimme varmistamaan, että esittämämme tiedot ja johtopäätökset perustuvat huolellisesti valittuun ja asianmukaisesti viitattuun aineistoon, mikä lisää työn uskottavuutta ja eettisyyttä. Kehittämistyössämme noudatimme myös rehellisyyden ja vastuullisuuden periaatteita, eli esitimme tulokset totuudenmukaisesti, emmekä muokanneet tietoa omia päätelmiämme tukevaksi.

Lisäksi huomioimme opinnäytetyössämme tutkimusetiikan keskeiset periaatteet, kuten aineistojen oikeanlaisen käsittelyn, lähteiden asianmukaisen merkinnän ja reilun tieteellisen käytännön noudattamisen (TENK 2023). Kaikki hyödynnetyt lähteet on merkitty huolellisesti opinnäytetyön lähdeluetteloon, ja viittasimme niihin asianmukaisella tavalla, mikä varmistaa työn läpinäkyvyyden ja mahdollistaa tiedon tarkistettavuuden.

Menetelmän kehittämisessä kuuntelimme sekä varhaisnuorten että opinnäytetyön tilaajan kokemuksia ja palautteita. Keräsimme palautekyselyn nimettömänä, jotta vastaajat voisivat ilmaista mielipiteensä avoimesti. Tämä auttoi meitä arvioimaan menetelmän soveltuvuutta käytännön työhön ja tunnistamaan mahdollisia kehittämiskohteita. Palaute varhaisnuorilta oli tärkeää sen varmistamiseksi, että menetelmä koettiin ymmärrettäväksi, turvalliseksi ja hyödylliseksi. Opinnäytetyön tilaajan palaute puolestaan tarjosi arvokasta tietoa menetelmän käytettävyydestä ja soveltuvuudesta osaksi ammatillista työskentelyä. Talentian eettisten periaatteiden mukaisesti, sekä sosionomi koulutuksen kompetensseja noudattaen, olemme painottaneet työssämme asiakaslähtöisyyttä, kunnioittavaa kohtaamista ja ammatillista vastuuta (Talentia 2022, 12–15; Mäkinen, Raatikainen, Rahikka, Saarnio 2020, 21). Tavoitteenamme on ollut kehittää menetelmä, joka tukee nuorten hyvinvointia, antaa heille tietoa ja työkaluja väkivallan puheeksi ottamiseen sekä varmistaa, että he saavat tarvittaessa asianmukaista tukea turvallissa ympäristössä. Työssämme on tarkasteltu väkivallan eri muotoja ja niiden taustatekijöitä, mikä on vahvistanut yhteiskunnallista ymmärrystämme väkivallan ilmiöstä. Lainsäädännöllisten näkökulmien tarkastelu on auttanut meitä ymmärtämään väkivallan ehkäisyä yhteiskunnallisena vastuuna, mikä on osa sosionomin kriittisen ja osallistavan yhteiskuntaosaamisen kompetenssia (Mäkinen ym. 2020, 21).

6 OPINNÄYTETYÖN ARVIOINTI

Opinnäytetyömme tavoitteena oli tuottaa tietoisuutta väkivallasta ja sen eri muodoista varhaisnuorille. Työskentelyn aikana toteutimme suunnittelemaamme visuaaliset äänitarinat ja testasimme menetelmän kouluryhmissä. Palautteiden perusteella visuaaliset äänitarinat onnistuivat lisäämään nuorten tietoisuutta väkivallan eri muodoista ja tukemaan ammattilaisten työtä aiheen käsittelyssä.

Menetelmämme vahvuus oli sen visuaalisuus ja tarinallisuus, joiden avulla vaikeatkin aiheet voitiin esittää nuorille ymmärrettävästi. Opinnäytetyön tilaaja koki, että menetelmä tarjoaa uuden tavan käsitellä väkivaltaa varhaisnuorten kanssa, mikä osoittaa työn käytännön merkityksen. Myös palautekyselyt tukivat tätä havaintoa: etenkin nuoremmat oppilaat osallistuivat aktiivisesti keskusteluun ja tunsivat aiempaa paremmin väkivallan eri muodot. Mielestämme luomamme menetelmän vahvuus on sen monipuolisuus. Materiaalia pystyy hyödyntämään erilaisissa tilanteissa ja erilaisten ryhmien kanssa työskennellessä käyttämällä esimerkiksi vain osaa äänitarinoista. Esimerkiksi isommissa tapahtumissa pisteeltä pisteelle kiertävät varhaisnuoret voivat pysähtyä kuuntelemaan yhden visuaalisen äänitarinan ja keskustella siitä tai koululuokalle tuntityöskentelyä pitäessä voidaan kuunnella kaikki visuaaliset äänitarinat ja käydä laajempaa keskustelua aiheesta.

Työn haasteena oli kouluyhteistyön saaminen käyntiin, sillä rehtoreiden ja kuraattoreiden tavoittaminen viivästyi odotettua enemmän. Tämä vaikutti siihen, että menetelmää päästiin testaamaan vain kahdessa ryhmässä. Laajempi testaus olisi voinut antaa kattavampaa tietoa menetelmän toimivuudesta eri ikäryhmien parissa. Lisäksi havaitsimme, että yläkouluikäisten kanssa keskustelua syntyi vähemmän kuin alakoululaisten kanssa. Tämä voi viitata siihen, että eri ikäryhmille voisi olla hyödyllistä käyttää hieman erilaisia lähestymistapoja. Yksilöllisempi tai pienryhmissä tapahtuva työskentely voisi olla joillekin oppilaille parempi vaihtoehto.

Jatkokehityksen kannalta menetelmää voisi kehittää lisäämällä interaktiivisia elementtejä, kuten ryhmätehtäviä, joissa nuoret voisivat pohtia ratkaisuja väkivaltatilanteisiin. Lisäksi olisi kiinnostavaa selvittää menetelmän pidempiaikaisia vaikutuksia, esimerkiksi toistamalla kysely useamman kuukauden jälkeen. Menetelmää voi myös laajentaa koulujen ja nuorisotyön käyttöön, jolloin se voisi toimia osana kiusaamisen ja väkivallan ennaltaehkäisyä.

Kaiken kaikkiaan arvioimme, että menetelmämme saavutti hyvin alkuperäiset tavoitteensa ja tarjoaa hyödyllisen työkalun varhaisnuorten kanssa työskenteleville ammattilaisille.

7 POHDINTA

Työmme osoitti, kuinka tärkeää väkivallan puheeksi ottaminen on varhaisnuorten parissa. Nuorten väkivaltarikosten määrä on kasvanut, ja samalla väkivallan eri muodot ovat saaneet uusia ilmenemismuotoja esimerkiksi sosiaalisen median kautta. Menetelmämme avulla voitiin lisätä nuorten tietoisuutta väkivallan monimuotoisuudesta ja tarjota konkreettinen väline ammattilaisille aiheen käsittelyyn. Varhaisnuoruus on kehitysvaihe, jossa nuoret rakentavat identiteettiään ja oppivat sosiaalisia taitoja. Tässä vaiheessa koetulla tai tehdyllä väkivallalla voi olla pitkäkestoisia vaikutuksia, kuten lisääntynyt riski ahdistukseen, masennukseen ja ihmissuhdevaikeuksiin. Väkivallan kokemukset voivat myös vaikuttaa koulumenestykseen ja lisätä syrjäytymisriskiä. Erityisesti havaitsimme, että nuorilla oli vaikeuksia tunnistaa taloudellista, seksuaalista ja digitaalista väkivaltaa, mikä korostaa tietoisuuden lisäämisen tärkeyttä. Opinnäytetyön suunnittelu, toteutus ja arviointi osoittavat meidän omaksuneen myös sosionomin kompetenssien mukaista asiakastyön osaamista, sekä eettistä osaamista (Mäkinen ym. 2020, 21). Olemme kehittäneet menetelmän, joka tukee nuorten osallisuutta ja tarjoaa heille mahdollisuuden pohdita väkivallan merkitystä ja vaikutuksia omassa elämässään. Menetelmän soveltaminen koululuokissa mahdollisti vuorovaikutuksen varhaisnuorten kanssa, ja anonymit palautekyselyt tarjosivat heille turvallisen kanavan jakaa ajatuksiaan. Näin ollen työmme osoittaa kykyä suunnitella ja arvioida asiakastyön menetelmiä, jotka tukevat nuorten osallisuutta

Opinnäytetyön prosessi oli meille innostava ja merkityksellinen alusta asti. Olimme kiinnostuneita aiheesta ja perehdyimme siihen perusteellisesti jo varhaisessa vaiheessa. Tiesimme, että väkivallan puheeksi ottaminen on tärkeä ja ajankohtainen teema, ja olimme varmoja siitä, että työstä tulisi hyödyllinen. Olimme myös iloisia saadessamme vahvan työelämäyhteyden heti alusta lähtien. Opinnäytetyön tilaaja oli mukana tukemassa työtämme, ja yhteistyö sujui hyvin koko prosessin ajan. Matkan varrella arki ja työelämän kiireet verottivat hieman aikaa ja jaksamista, mikä johti siihen, että kouluihin olisi kannattanut olla yhteydessä aiemmin. Tämä olisi voinut nopeuttaa menetelmän testausta ja mahdollistanut laajemman aineiston keruun. Vaikka prosessissa tuli vastaan haasteita, koimme opinnäytetyön silti erittäin kiinnostavaksi ja mielekkääksi.

Erityisen tärkeänä kokemuksena pidämme sitä, kuinka hyvin olemme työskennelleet yhdessä parina. Olemme tukeneet toisiamme, jakaneet vastuuta ja oppineet paljon toisiltamme. Tämä prosessi on vahvistanut myös omaa ammatillista varmuuttamme ja kykyämme kehittää sosiaalialalle soveltuvia työ-

menetelmiä, mikä vastaa sosionomin tutkimuksellisen kehittämistyön ja innovaatio-osaamisen kompetenssia (Mäkinen ym. 2020, 21). Olemme oppineet paljon paitsi väkivallan ilmiöstä ja sen käsittelystä, myös kehittämistyön prosessista, vuorovaikutuksesta opinnäytetyön tilaajan kanssa ja siitä, kuinka teoriasta voidaan luoda käytännönläheinen menetelmä.

Kaiken kaikkiaan opinnäytetyöprosessi oli opettavainen ja vahvisti ammatillista osaamistamme. Työmme kautta saimme kokemusta kehittämisprosessin toteuttamisesta ja ymmärryksen siitä, kuinka tärkeää ennaltaehkäisevä työ on nuorten hyvinvoinnin tukemisessa. Opinnäytetyöprosessin aikana olemme syventäneet ymmärrystämme varhaisnuorten väkivaltakäyttäytymisestä. Työ on kehittänyt eettistä herkkyyttämme ja valmiuttamme kohdata vaikeita aiheita nuorten kanssa. Olemme oppineet hyödyntämään teoreettisia viitekehyksiä, kuten Eriksonin psykososiaalista kehitysteoriaa ja Bronfenbrennerin ekologista teoriaa, väkivallan ilmiöiden tarkastelussa. Lisäksi olemme saaneet käytännön kokemusta kehittämistyöstä, menetelmän arvioinnista ja palautteen hyödyntämisestä. Tämä prosessi on vahvistanut identiteettiämme tulevina sosionomeina ja antanut meille valmiuksia toimia ammattilaisina monialaisissa työyhteisöissä. Työmme konkreettinen lopputulos on myös osoitus kyvystämme luoda innovatiivisia ratkaisuja sosiaalialan käytännön haasteisiin. Yhteenvedona voidaan todeta, että opinnäytetyömme heijastaa monipuolisesti sosionomi (AMK) -tutkinnon keskeisiä kompetensseja. Opinnäytetyömme osoittaa osaamista toimia eettisesti, asiakaslähtöisesti ja innovatiivisesti sosiaalialan moninaisissa toimintaympäristöissä. (Mäkinen ym. 2020, 20–21.)

LÄHTEET

- Arene. 2020. *Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset*. Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry. Saatavissa: <https://arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2025/AMMATTI-KORKEAKOULUJEN%20OPINN%C3%84YTET%C3%96IDEN%20EETTISET%20SUOSITUKSET%202025.pdf?t=1739803988>. Viitattu 8.3.2025.
- Arter. 2024. *PDCA-malli- jatkuva parantaminen käytännössä*. Saatavissa: <https://www.arter.fi/pdca-malli-kaytannossa-laadunhallinnan-kivijalkana/> . Viitattu 2.1.2025.
- Dialoginen huolen puheeksi ottaminen*. 2023. THL Saatavissa: <https://thl.fi/aiheet/lapset-nuoret-ja-perheet/kehittyvat-kaytannot/dialogiset-toimintavat/dialoginen-huolen-puheeksi-ottaminen> . Viitattu 6.2.2025.
- Digitaalinen väkivalta*. 2024. THL. Saatavissa: <https://thl.fi/aiheet/vakivalta/vakivallan-muodot/digitaalinen-vakivalta> . Viitattu 1.12.2024.
- Dunderfelt, T. 2011. *Elämänkaaripsykologia*. 14–15. painos. Helsinki: WSOYpro Oy.
- Ensi- ja turvakotien liitto. *Väkivallan eri muodot: Henkinen väkivalta*. Saatavissa: <https://nettiturvakoti.fi/tunnista-vakivalta/vakivallan-monet-kasvot/#henkinen-vakivalta> . Viitattu 2.2.2025.
- Erikson E. 1968. *Identity, youth and crisis*. London: Faber amp Faber.
- Hamarus, P. 2012. *Haukku haavan tekee. Puututaan yhdessä kiusaamiseen*. Jyväskylä: PS- kustannus.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2016. *Tutki ja kirjoita*. 21. painos. Porvoo: Bookwell Oy.
- Kaakinen, M. & Näsi, M. 2021. *Nuorten rikoskäyttäytyminen ja uhrikokemukset 2020*. Katsauksia 47/2021. Helsingin yliopisto. Saatavissa: <https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/17bbffc7-5a82-465b-a029-f7267345703e/content> . Viitattu 2.2.2025.
- Lasten ja nuorten hyvinvointi – Kouluterveyskysely 2023*. THL. Tilastoraportti 48/2023. Saatavissa: https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/147270/Lasten%20ja%20nuorten%20hyvinvointi%20Kouluterveyskysely%202023%20Tilastoraportti%2048_2023_korjattu.pdf?sequence=5&isAllowed=y . Viitattu 6.2.2025.
- Lämsä, A.-L. 2009. Kiusaamisen muodot ja ulottuvuudet. Teoksessa A.-L. Lämsä (toim.) *Mun on paha olla. Näkökulmia lasten ja nuorten psyykkiseen hyvinvointiin*. (59–72). Jyväskylä: PS-kustannus.
- MLL. 12–15 v. Saatavissa: <https://www.mll.fi/vanhemmille/lapsen-kasvu-ja-kehitys/12-15-v/>. Viitattu 1.12.2024.
- Oikeusministeriö. *Uusi seksuaalirikoslaki*. Saatavissa: <https://oikeusministerio.fi/seksuaalirikoslaki>. Viitattu 1.2.2025.
- Ojasalo, K., Moilanen, T. & Ritalahti, J. 2015. *Kehittämistyön menetelmät*. 3.–4. painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

- Perusopetuslaki*. 21.8.1998/628. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980628> . Viitattu 6.2.2025.
- Poliisi. 2024. *Ampumavälikohtaus Vantaalla Viertolan koululla*. Saatavissa: <https://poliisi.fi/-/ampumavälikohtaus-vantaalla-viertolan-koululla>. Viitattu 2.1.2025.
- Riihimaa, N. 2023. *Uskoa väkivallattomaan tulevaisuuteen*. Mannerheimin Lastensuojeluliitto. Lapsemme-lehti. Saatavissa: <https://www.mll.fi/lapsemme-lehti/uskoa-vakivallattomaan-tulevaisuuteen/>. Viitattu 1.12.2024.
- Rikoslaki*. 19.12. 39/1889. Saatavissa: <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1889/18890039001>. Viitattu 6.2.2025.
- Rikosuhripäivystys. *Materiaalipaketit nuorten kanssa työskenteleville ammattilaisille*. Saatavissa: <https://www.riku.fi/oppaat-ja-ohjeet/materiaalia-puheeksiottoon-nuorten-kanssa/>. Viitattu 6.2.2025.
- Sosiaalihuoltolaki*. 30.12.2014/1301. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20141301>. Viitattu 6.2.2025.
- Suonpää, K., Raeste, A., & Saarteenoja, K. 2024. *Nuorten rikoskäyttäytyminen ja uhrkokemukset 2024*. Katsauksia 64/2024. Helsingin yliopisto. Saatavissa: <https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/3a112a50-8d7c-4e95-9239-627939844605/content>. Viitattu 2.2.2025.
- Talentia. 2022. *Sosiaalialan ammattieettiset ohjeet*. 3. painos. Talentia ry. Saatavissa: <https://talentia.lukusali.fi/#/reader/4fb08bf6-d9e1-11ed-bdad-00155d64030a> . Viitattu 8.3.2025.
- Taloudellinen väkivalta*. 2024. THL. Saatavissa: <https://thl.fi/aiheet/vakivalta/vakivallan-muodot/taloudellinen-vakivalta> . Viitattu 1.12.2024.
- TENK. 2023. *Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausten käsitteleminen Suomessa*. Tutkimuseettinen neuvottelukunta (TENK). Saatavissa: https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf . Viitattu 8.3.2025.
- THL. *Kouluterveyskyselyn aikasarjat perusopetus 8. ja 9. lk, lukio, aol, 2006–2023*. 2023. Saatavissa: https://sampo.thl.fi/pivot/prod/fi/ktk2/nuoret/fact_ktk2_nuoret?row=952513L&row=952810L&column=alue-886778.&column=vuosi-952479.&column=ka-987089&column=taustatekija-888288&column=sp-888243&fo=1#. Viitattu 24.4.2025.
- Tietoarkisto. *Kyselylomakkeen laatiminen*. Saatavissa: <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelma-opetus/kvanti/kyselylomake/laatiminen/>. Viitattu 24.4.2025.
- Unesco, 2021. *School Violence and Bullying: Global Status Report*. Saatavissa: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000374794> . Viitattu 5.2.2025.
- Valvira. *Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilön ilmoitusvelvollisuuksia ja -oikeuksia*. Saatavissa: <https://valvira.fi/sosiaali-ja-terveydenhuolto/ammattihenkilon-ilmoitusvelvollisuudet-ja-oikeudet>. Viitattu 24.4.2025.

Vauhkonen, T. & Korhonen, P. 2025. *Tilastot ja kyselytutkimukset antavat eri kuvan nuorten väkivallan lisääntymisestä*. THL-blogi. Saatavissa: <https://blogi.thl.fi/tilastot-ja-kyselytutkimukset-antavat-eri-kuvan-nuorten-vakivallan-lisaantymisesta/> . Viitattu 1.2.2025.

Vilka, H. 2025. *Tutki ja kehitä*. Jyväskylä: Santalahti-kustannus. Saatavissa: <https://www.e-library.com/reader/9789523705951>. Viitattu 22.4.2025.

Väkivallan muodot. 2024. THL. Saatavissa: <https://thl.fi/aiheet/vakivalta/vakivallan-muodot> . Viitattu 5.2.2025.

Väkivallan puheeksi ottaminen. 2023. THL. Saatavissa: <https://thl.fi/aiheet/vakivalta/vakivaltaan-puuttaminen/vakivallan-puheeksi-ottaminen>. Viitattu 6.2.2025.

Väkivallasta selviäminen. Kokkolan ensi- ja turvakoti ry. Saatavissa: https://ensijaturvakotienliitto.fi/kokkolanensiturvakoti/apua_sinulle/vakivallasta-selviaminen/#1555528833726-1853f620-e386. Viitattu 2.1.2025.

WHO. 2021. *The VPA method*. Switzerland: World Health Organization. Saatavissa: <https://www.who.int/groups/violence-prevention-alliance/approach> . Viitattu 6.2.2025.

1

Pilkkaavien tai häpäisevien kuvien jakaminen somessa

2

Fyysisellä väkivallalla tai porukasta ulos jättämisellä uhkailu, jos toinen ei anna rahaa

3

Seksin harrastamiseen painostaminen seurustelusuhteessa

4

Toisen sijainnin seuraaminen esim. Snapchatissa

5

Jatkuva viesteillä pommittaminen ja vastauksen vaatiminen

6

Toisen painostaminen tarjoamaan ruoat tai ostamaan lahjoja seurustelusuhteessa

7

Toisen pukeutumisen kommentoiminen niin, ettei hän enää pukeudu siten kuin itse haluaisi

8

Nuori pakotetaan ottamaan osaa uskonnollisiin perinteisiin vasten omaa tahtoa

9

Takapuolelle läimäyttämisen vitsin varjolla ilman toisen lupaa

10

Toisen mielipiteisiin ja ajatuksiin vaikuttaminen porukasta ulos jättämisen uhalla

11

Luokkakaverin kohtelemine eriarvoisesti uskonnon vuoksi

12

PSP-/XBOX-/PC-pelissä toisen ihmisen kiristäminen ja uhkailu

13

Keksityn huhun levittäminen toisesta ihmisestä

14

Kaverisi tietää salasanasi someen ja hän julkaisee/viestittelee/kommentoii nimissäsi ilman lupaasi

15

Uskonnollisiin perinteisiin tai uskonnollisiin tapahtumiin osallistumiseen painostaminen

16

Somessa trollaaminen

17

Alastonkuvien lähettäminen toiselle ilman lupaa

18

Sammuneen ihmisen riisuminen ja kuvaaminen

19

Kaveri lainaa toistuvasti rahaa ja jättää maksamatta takaisin

20

Toisen vartalon kommentoiminen seksuaaliseen sävyyn ilman, että se on toiselle ok

21

Parisuhteessa toisen jatkuva epäily ja aiheeton syyttäminen pettämisestä

22

Kavereiden näkemisen rajoittaminen parisuhteessa tai kaverisuhteessa

23

Päihteiden käyttöön painostaminen

24

Toisen homottelu tai muu nimittely

Palautekysely

Saitko uutta tietoa väkivallan muodoista?

- Kyllä
- Vähän
- En

Oliko tunnin aihe mielestäsi mielenkiintoinen?

- Kyllä
- Vähän
- Ei

Vaikuttiko tuntityöskentely käsitykseesi väkivallasta?

- Kyllä
- Vähän
- Ei

Muuttaisitko jotain tuntityöskentelyssä?

- Kyllä
- En

Mitä?

Muuta palautetta / terveisiä

Palaute Väkevän työntekijöiltä

Kuinka ymmärrettävästi ja vaikuttavasti äänitarinoissa tuli esille fyysinen väkivalta?

- Hyvin
- Jonkin verran
- Vähän
- Ei tullut

Kuinka ymmärrettävästi ja vaikuttavasti äänitarinoissa tuli esille henkinen väkivalta?

- Hyvin
- Jonkin verran
- Vähän
- Ei tullut

Kuinka ymmärrettävästi ja vaikuttavasti äänitarinoissa tuli esille seksuaalinen väkivalta?

- Hyvin
- Jonkin verran
- Vähän
- Ei tullut

Kuinka ymmärrettävästi ja vaikuttavasti äänitarinoissa tuli esille digitaalinen väkivalta?

- Hyvin
- Jonkin verran
- Vähän
- Ei tullut

Kuinka ymmärrettävästi ja vaikuttavasti äänitarinoissa tuli esille taloudellinen väkivalta?

- Hyvin
- Jonkin verran
- Vähän
- Ei tullut

Tulisiko äänitarinan visuaalista tai audiovisuaalista ilmettä muuttaa jotenkin?

- Kyllä
- Ei

Kuinka?

Muita terveisiä tai kommentteja?